N. 92. СУББОТА 17 Августа. 17 Sierpnia. SOBOTA N. 92.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Roczna: W Wilnie. rs 10. Z przesyłką — 12. Półroczna: W Wilnie . — 5. Z przesyłką . — 6.



Kwartalna: W Wilnie . — 3. Z przesyłką. — 3 k. 50. Miesięczna . — 1. Za wiersz zc 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

СОДЕРЖАНІЕ.

Часть Оффиціальная.

С. Петербургъ, 14 августа.

БОЖІЕЮ МИЛОСТІЮ
МЫ, АЛЕКСАНДРЪ ВТОРЫЙ,
ИМПЕРАТОРЪ и САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССІЙСКІЙ, ЦАРЬ ПОЛЬСКІЙ, ВЕЛИКІЙ КНЯЗЬ ФИНЛЯНДСКІЙ,
и прочая, и прочая, и прочая.

Объявляемъ всѣмъ вѣрнымъ Нашимъ подданнымъ.

Въ 11-й день сего августа, Любезная Наша Невѣстка Великая Княгиня Ольга Ѳеодоровна, Супруга Любезнаго Нашего Брата, Великаго Князя Михаила Николаевича, разрѣшилась отъ бремени рожденіемъ Намъ Племянника, а Ихъ Императорскимъ Высочествамъ Сына, нарѣченнаго Георгіемъ.

Таковое Императорскаго Нашего Дома приращеніе пріемля новымъ ознаменованіемъ благодати Божіей, въ утѣшеніе Намъ ниспосланной, Мы вполнѣ удостовѣрены, что всѣ вѣрноподданные Наши вознесутъ съ Нами ко Всевышнему теплыя молитвы о благополучномъ возрастѣ и преуспѣяніи Новорожденнаго.

Повелѣваемъ писать и именовать во всѣхъ дѣлахъ, гдѣ приличествуетъ, сего Любезнаго Намъ Племянника, Новорожденнаго Великаго Князя, Его Императорскимъ Высочествомъ.

Данъ въ Царскомъ-Селѣ, въ 11-й день августа, въ лѣто отъ Рождества Христова тысяча восемьсотъ шестьдесятъ третіе, Царствованія же Нашего въ девятое.

На подлинномъ Собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:
„АЛЕКСАНДРЪ.“

ЕЯ ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО ГОСУДАРЫНЯ ИМПЕРАТРИЦА съ Августѣйшими дѣтьми прибыли благополучно, 12 сего августа, въ г. Ростовъ на Дону. 13 числа изволятъ отправиться въ г. Таганрогъ. (Р. Инв.)

Его Императорское Высочество Государь Наслѣдникъ Цесаревичъ, изволилъ прибыть 7-го августа въ Аксайскую станицу, а 8-го числа, въ 10 часовъ утра, въ г. Новочеркаскъ. Его Высочество принятъ былъ донцами съ величайшимъ восторгомъ. (Сѣв. Поч.)

Ея Императорское Высочество Государыня Великая Княгиня Марія Николаевна изволила отправиться въ Швейцарію для возстановленія здоровья Августѣйшихъ Дѣтей. (Р. Инв.)

О КОНЦЕССІИ ДЛЯ УСТРОЙСТВА ЖЕЛѢЗНОЙ ДОРГИ ОТЪ МОСКВЫ ДО СЕВАСТОПОЛЯ.
1863 года, іюля 25-го.

УКАЗЪ ПРАВИТЕЛЬСТВУЮЩЕМУ СЕНАТУ.

Въ постоянной заботливости о благѣ *Нашего* Отечества, *Мы* изыскивали средства къ распространенію желѣзныхъ путей, которые наиболѣе удовлетворяли бы потребностямъ сообщенія въ имперіи.

Въ сихъ видахъ, предложенная негоціантами и банкирами Лондона: Дентомъ Пальмеромъ и К°, Фрюлингомъ и Гешеномъ, Ант. Гиббсомъ съ сыновьями и Джономъ Губбардомъ и К°, чрезъ уполномоченнаго ихъ, Вилліама Гоне, концессія для устройства желѣзной дороги отъ Москвы до Севастополя разсмотрѣна комитетомъ министровъ, и *Нами* утверждена.

Съ устройствомъ желѣзнаго пути отъ Москвы до Севастополя, существующая между столицами *Нашими* Николаевская желѣзная дорога продолжится до лучшаго порта на Черномъ морѣ, и такимъ образомъ на всемъ пространствѣ между Балтійскимъ и Чернымъ морями установится непрерывное и быстрое сообщеніе и постоянный, вѣрный сбытъ предметовъ мѣстной производительности.

Препровождая при семъ упомянутую концессію повелѣваемъ: привести оную въ исполненіе.

Правительствующій сенатъ не оставитъ учинить надлежащее къ сему распоряженіе.

На подлинномъ Собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:
„АЛЕКСАНДРЪ“.

Царское Село.
25-го іюля 1863 года.

Въ „Финляндскихъ Вѣдомостяхъ“ обнародованъ слѣдующій Высочайшій рескриптъ финляндскому генералъ-губернатору:

„Во вниманіе къ прошеніямъ и представленіямъ, время отъ времени поступавшимъ къ Намъ отъ финскаго населенія Великаго Княжества, и въ постоянной заботливости о споспѣшествованіи всему, что можетъ содѣйствовать благосостоянію и преуспѣянію Нашихъ финляндскихъ подданныхъ, а вмѣстѣ съ тѣмъ дабы оставить имъ неизгладимое воспоминаніе о Нашемъ посѣщеніи Великаго Княжества, Мы признали за благо повелѣть слѣдующее:

1. Хотя шведскій языкъ по прежнему остается офиціяльнымъ языкомъ края, однако отнынѣ и финскій языкъ объявляется имѣющимъ одинаковыя съ нимъ права во всемъ, непосредственно касающемся собственно финскаго населенія края; вслѣдствіе чего всѣ судебныя и административныя мѣста Финляндіи обязаны впредь безпрепятственно принимать бумаги и документы на финскомъ языкѣ.

2. Не позже какъ съ исходомъ 1863 года право финскаго языка, выше сего признанное и опредѣленное, имѣетъ вступить въ полное дѣйствіе и въ бумагахъ, исходящихъ изъ судебныхъ и административныхъ присутственныхъ мѣстъ. Однако низшіе судьи и прочія должностныя лица, имѣющія уже знаніе и письменную опытность въ финскомъ языкѣ для составленія на немъ протоколовъ и документовъ, могутъ нынѣ же приступить къ употребленію его, коль скоро о томъ послѣдуетъ къ нимъ прошеніе.

и 3. Нашему финляндскому сенату предоставляемъ войти къ Намъ со всеподданнѣйшимъ представленіемъ о способѣ и порядкѣ постепеннаго введенія и употребленія финскаго языка въ судебныхъ и административныхъ присутственныхъ мѣсгахъ края, а также о прочихъ мѣрахъ и распоряженіяхъ, проистекающихъ изъ сего Нашего Высочайшаго повелѣнія.

Таваствгустъ.
18-го (30-го) іюля 1863 года.
На подлинномъ собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:
„АЛЕКСАНДРЪ.“
Контрасигнировалъ графъ А. Армфельтъ.“ (Сѣв. Поч.)

ВИЛЬНО.

Старшины обществъ крестьянъ собственниковъ всѣхъ волостей Лидскаго уѣзда, Виленской губерніи, 14 сего августа, явились къ г. главному начальнику края, съ просьбою о принятіи и поднесеніи ЕГО ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЕЛИЧЕСТВУ Всеподданнѣйшаго отъ ихъ обществъ письма, съ выраженіемъ ихъ вѣрноподданническихъ чувствъ.

Удостоивъ ласкаваго пріема этихъ депутатовъ, его высокопревосходительство изволилъ съ ними розговаривать и изъ откровенныхъ ихъ объясненій, имѣлъ случай еще болѣе убѣдиться въ чувствахъ глубокой предавности и благодарности, коими вообще крестьяне здѣшняго края проникнуты къ даровавшему имъ свободу и собственность МОНАРХУ, а равно и въ благодарности ихъ за оказываемую имъ Правительствомъ защиту, какъ противъ неправильныхъ притязаній помѣщиковъ, такъ и противъ покушеній мятежниковъ.

Помѣщаемъ здѣсь представленное ими Всеподданнѣйшее письмо:

ВСЕПОДДАННѢЙШЕЕ ПИСЬМО

Отъ крестьянъ-собственниковъ всѣхъ волостей Лидскаго уѣзда Виленской губерніи.

ВАШЕ ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО!
Всемилостивѣйшій МОНАРХЪ!

Всеподданнѣйше подносятъ причисленные къ разряду крестьянъ-собственниковъ, крестьяне всѣхъ волостей, Виленской губерніи Лидскаго уѣзда.

Мы, крестьяне Лидскаго уѣзда, собрались по волостямъ всѣ вмѣстѣ, чтобы отъ каждаго нашего сердца, принести Тебѣ, Великій ГОСУДАРЬ, общую нашу благодарность и просить позволенія сказать Тебѣ, ГОСУДАРЬ, слѣдующее: волненія и смуты доходили до нашихъ границъ, близки къ намъ были враги нашего спокойствія, но благодаря повелѣніямъ Твоимъ и трудамъ властей, Тобою постановленныхъ, мы не раззорены, семейства наши цѣлы, жилища въ неприкосновенности.

Въ спокойствіи нашемъ мы видимъ любовь Твою къ намъ; то позволь и намъ, какъ дѣтямъ Твоимъ, гордясь этою любовью, сказать, что мы всѣ до единаго, всѣмъ сердцемъ и душею преданы Тебѣ, и повѣрь, если враги нашего государства вздумаютъ испытать силу Твоего оружія, то мы, по повелѣнію Твоему, всѣ отъ мала, до велика станемъ въ число войскъ Твоихъ, докажемъ Тебѣ нашу преданность, нашу любовь, нашу благодарность, увѣковѣчимъ славу Твою и нашею кровью запечатлимъ могущество Твое; милосердіе и заботы Твои служатъ намъ явнымъ предвѣріемъ нашего благополучія, и мы, жители Литвы, полные сожалѣній и скорби въ бывшихъ заблужденіяхъ нѣкоторыхъ изъ братій нашихъ, умоляемъ Тебя, ГОСУДАРЬ, не откажи намъ въ довѣріи Своемъ и повели намъ державную волю Твою, и мы съ помощью Божіею строгимъ и честнымъ исполненіемъ ея, употребивъ всѣ силы свои, докажемъ себя достойными названія Твоихъ вѣрноподданныхъ. Съ нами Богъ, съ нами Твоя великая мудрость, ГОСУДАРЬ.

Лидскій уѣздъ, 13-го августа 1863 года.

(Слѣдуютъ подписи старшинъ и всѣхъ крестьянъ домохозяевъ!.

РЕДАКЦІИ С.-ПЕТЕРБУРГСКИХЪ ВѢДОМОСТЕЙ.

Въ N. 178 „Русскаго Инвалида,“ къ крайнему удивленію, прочитали мы перепечатанное изъ С.-Петербургскихъ Вѣдомостей извѣстіе изъ Вильно, поражающее совершеннымъ искаженіемъ истины въ дѣлѣ, извѣстномъ цѣлому краю.

Корреспондентъ С.-Петербургскихъ Вѣдомостей, между прочими нелѣпостями, разсказываетъ, что убійца покушавшійся на жизнь г-на Домейко „арестованъ гдѣто подъ Варшавою и препровожденъ сюда подъ сильнымъ конвоемъ въ Вильно.“

На это считаемъ обязанностью сказать, что никогда небыло доставляемо изъ Варшавы лицъ задержанныхъ тамъ по преступленіямъ совершеннымъ въ Вильнѣ; напротивъ, изъ Варшавы отправляются въ Вильно, такъ называемымъ революціоннымъ комитетомъ убійцы, дла совершенія преступленій, изъ числа коихъ взятъ 5 авгу-

TREŚĆ

Część Urzędowa.

St. Petersburg, 14 sierpnia.

Z BOŻEJ ŁASKI
MY ALEKSANDER DRUGI,
CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH ROSSJI KRÓL POLSKI, WIELKI KSIĄŻE FINLANDZKI.
i t. d. i t. d. i t. d.

Ogłaszamy wszystkim wiernym Naszym poddanym.

W dniu 11 bieżącego sierpnia Ukochana Nasza Bratowa Wielka Księżna Olga Teodorówna Małżonka Ukochanego Naszego Brata Wielkiego Księcia Michała Mikołajewicza powiła Nam Synowca a Ich Cesarskim Wysokościom Syna przezwanego Jerzy.

Takowe Cesarskiego Naszego Domu pomnożenie przyjmując jako nową oznakę dobrodziejstwa boskiego na pociechę Nam zesłanego, My zupełnie przekonani jesteśmy, iż wszyscy wierni Nasi poddani wzniosą z Nami ku Najwyższemu gorące modlitwy za pomyślne wzrastanie i powodzenie Nowonarodzonego.

Rozkazujemy pisać i nazywać we wszystkich aktach, gdzie się należy tego ukochanego Nam Synowca, Nowo-narodzonego Wielkiego Księcia, Jego Cesarską Wysokością.

Dan w Carskiem Siole 11 sierpnia, roku od Narodzenia Chrystusa tysiąc ośmset sześćdziesiąt trzeciego, a P. nowania Naszego dziewiątego.

Na oryginale własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką napisano:
„ALEKSANDER.“

JEJ CESARSKA MOŚĆ NAJJAŚNIEJSZA PANI z Najjaśniejszemi Dziećmi przybyli pomyślnie 12 bieżącego sierpnia, do m. Rostowa nad Donem. 13-go raczą się udać do Taganrogu. (Inw. ross.)

Jego Cesarska Wysokość Najjaśniejszy Następca Tronu Cesarzewicz raczył przybyć 7 sierpnia do Aksajskiéj stanicy a 8-go o 10 godzinie z rana do Nowoczerkaska. Jego Wysokość przyjęty był przez Dońców z największym zapałem. (Pocz. płł.)

JEJ CESARSKA WYSOKOŚĆ NAJJAŚNIEJSZA WIELKA KSIĘZNA MARJA MIKOŁAJEWNA raczyła udać się do Szwajcarji dla przywrócenia zdrowia Najdostojniejszych Dzieci. (Inw. ross.)

ROZKAZ NAJWYŻSZY.

O KONCESSJI DLA POBUDOWANIA KOLEI ŻELAZNEJ OD MOSKWY DO SEWASTOPOLA
1863 roku 25 lipca.

UKAZ DO SENATU RZĄDZACEGO.

W stałéj pieczołowitości o dobro Naszéj ojczyzny, My wyszukiwaliśmy środków dla rozpostarcia kolei żelaznych, które najbardziéj mogłyby zaspokoić potrzeby komunikacji cesarstwa.

W tych widokach zaproponowana przez negocjantów i bankierów Londynu: Denta Palmera i sp. Frülinga i Heszena Ant. Gibbsa z synami i Dżona Hubbarda i sp. przez pełnomocnego ich Williama Hope koncessja dla urządzenia drogi żelaznéj z Moskwy do Sewastopola, rozpatrzona przez komitet ministrów i przez Nas zatwierdzona została.

Z urządzeniem drogi żelaznéj od Moskwy do Sewastopola, istniejąca między stolicami Naszemi Mikołajewska droga żelazna przeciągnie się do najlepszego portu na Czarném morzu i tym sposobem na całéj przestrzeni między Baltyckiém i Czarném morzami ustanowi się nieprzerwana i prędka kommunikacja, oraz stały i pewny zbyt artykułów miejscowéj produkcji.

Załączając przy tém rzeczoną koncessję, rozkazujemy: wykonać takową.

Senat rządzący nieomieszka uczynić należytego w tym względzie rozporządzenia.

Na oryginale własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką podpisano:
ALEKSANDER.

Carskie Sioło
25. lipca 1863 roku.

W „Finlandzkich Wiadomościach“ ogłoszono następujący Najwyższy reskrypt do finlandzkiego jenerał-gubernatora:

„Przychylając się do prośb i przedstawień od czasu do czasu dochodzących ku Nam od fińskiéj ludności Wielkiego księstwa i w stałéj pieczołowitości o popieranie wszystkiego, co może dopomagać pomyślności i zakwitnięciu Naszych finlandzkich poddanych, a razem aby pozostawić im niezatarte wspomnienia o Naszych odwiedzinach Wielkiego Księstwa, uznaliśmy za dobre wskazać co następuje:

1) Chociaż język szwedzki, jak dawniéj pozostaje urzędowym językiem kraju, od tąd i fiński ogłasza się za mający jednakie z nim prawa we wszystkiem bezpośrednio dotyczącém fińskiéj ludności i kraju; skutkiem czego wszystkie sądowe i administracyjne władze Finlandji obowiązują się nadal bezprzeszkodnie przyjmować papiery i dokumenta w języku fińskim.

2) Najdaléj z upływem 1863 roku prawo języka fińskiego, powyżéj przyznane i określone, musi wejść w zupełne zastosowanie w papierach wychodzących od władz sądowych i administracyjnych. Jednakże niżsi sędziowie i inni urzędnicy, posiadający już i mający piśmienną praktykę w języku fińskim dla pisania w nim protokółów i dokumentów, mogą natychmiast przystąpić do używania takowego, skoro tylko o tém przyjdzie do nich prośba.

i 3) Naszemu finlandzkiemu senatowi dozwalamy uczynić Nam najpoddanniejsze przedstawienie o sposobie i kolei stopniowego wprowadzenia i używania języka fińskiego w sądowych i administracyjnych urzędach kraju, tudzież o innych środkach i rozporządzeniach wynikających z tego Naszego Njwyższego rozkazu.

Tawasthus.
18 (30) lipca 1863 roku:
Na oryginale Własną JEGO CESARŚKIEJ MOŚCI ręką napisano:
„AEKSANDER.“
Kontrasygnował hrabia A. Armfelt“ Poczt. Póln.)

WILNO.

Starszyny gmin włościan-właścicieli wszystkich włości powiatu lidzkiego, gubernji wileńskiéj, d. 14 sierpnia, stawili się przed p. głównym naczelnikiem kraju z prośbą o przyjęcie i złożenie JEGO CESARSKIEJ MOŚCI najpoddanniejszego pisma z wynurzeniem ich wiernopoddańczych uczuć.

Przyjąwszy łaskawie tych deputowanych, jego ekscellencja raczył z nimi rozmawiać, i z otwartych ich objaśnień miał sposobność jeszcze bardziéj się przekonać o uczuciach głębokiéj przychylności i wdzięczności, jakiemi są przejęci względem MONARCHY, który udarował ich swobodą i własnością, tudzież o ich wdzięczności za niesioną im przez rząd obronę równie od nieprawidłowych roszczeń obywateli, jak i od pokuszeń powstańców.

Umieszczamy tu złożone przez nich najpoddanniejsze pismo:

NAJPODDANNIEJSZY LIST

Włościan wszystkich gmin Lidzkiego powiatu gubernji wileńskiéj.

WASZA CESARSKA MOŚĆ.
„Najmiłościwszy MONARCHO!

Najpoddanniéj składają zaliczeni do rzędu włościan właścicieli, włościanie wszystkich gmin Lidzkiego powiatu gubernji Wileńskiéj.

My włościanie powiatu lidzkiego, zebraliśmy się w gminach wszyscy razem, ażeby od każdego naszego serca złożyć Tobie Wielki CESARZU, wspólną naszą wdzięczność i prosić o pozwolenie wypowiedzenia Tobie, CESARZU co następuje: Zaburzenia i niepokoje dochodziły do naszych granic, blizko nas byli wrogowie naszéj spokojności, lecz dzięki rozkazom Twoimi pracom władz przez Ciebie postanowionych, my nie zostaliśmy zniszczeni, rodziny nasze całe, mieszkania nie naruszone.

W spokojności naszéj, my widzimy miłość Twoją ku nam, pozwól więc i nam jako dzieciom Twoim, pysznić się miłością Twoją, powiedzieć, że my wszyscy co do jednego, całém sercem i duszą oddani Tobie, i wierzaj jeżeli wrogowie naszego państwa zamarzą sprobować siły Twego oręża, to my z rozkazu Twego wszyscy od małego do wielkiego staniemy w liczbie wojsk Twoich, dowiedziemy Tobie naszéj przychylności, naszéj miłości, naszéj wdzięczności, uwiecznimy sławę Twoją i naszą krwią zapieczętujemy potęgę Twoją. Miłosierdzie i troski Twoje służą nam jawną zapowiednią naszéj szczęśliwości i my mieszkańcy Litwy pełni żalu i smutku z powodu byłych błędów niektórych współbraci naszych, błagamy Ciebie CESARZU, nie odmawiaj nam ufności Swojéj, i rozkaż nam potężną wolą Twoją, a my z pomocą Bożą, surowém i ścisłém spełnieniem jéj, używszy wszystkich sił swoich, okażemy się godnymi nazwy Twoich wiernych poddanych. Z nami Bóg, z nami wielka Twa mądrość CESARZU.

Powiat lidzki 13 sierpnia 1853.

(Następują podpisy).

DO REDAKCJI PETERSBURGSKICH WIADOMOŚCI.

W N. 178 „Inwalida Rossyjskiego, z największém zadziwieniem wyczytaliśmy zaczerpniętą z St. Petersburgskich Wiadomości“ wiadomości z Wilna, uderzającą zupełném skażeniem prawdy w sprawie wiadoméj całemu krajowi.

Korrespondent St. Petersburskich Wiadomości; między innemi bredniami opowiada, że zabójca, który się targnął na życie p. Domejki „aresztowany został gdzieś pod Warszawą i odprowadzony pod silną strażą do Wilna.“

Na to uważamy za obowiązek powiedzieć, że nigdy nie dostawiono z Warszawy osób zatrzymanych tam za przestępstwa spełnione w Wilnie, przeciwnie z Warszawy wysyłają się do Wilna przez tak nazwany rewolucyjny komitet zabójcy dla spełniania przestępstw, z liczby których schwytanych 5 sierpnia na stacji kolei żelaznéj

ста на станціи желѣзной дороги въ Вильнѣ, а не въ Варшавѣ покушавшійся на жизнь г. Домейки злодѣй, по названію Бенковскій, обыватель г. Варшавы.

Редакція С.-Ретербургскихъ Вѣдомостей безъ сомнѣнія согласится, что столь важныя событія, какъ нынѣ совершающіяся здѣсь въ краѣ, требуютъ строгой истины и отвѣтственности за нее тѣхъ, кто сообщаетъ извѣстія, а потому подобная корреспонденція по важности содержанія должна быть за подписью автора отвѣтствующаго за достовѣрность оной.

Ксендзъ Теофилъ Рачковскій по произведенному надъ нимъ полевому военному суду оказался виновнымъ въ нахожденіи въ мятежнической шайкѣ и въ дѣйствіяхъ съ нею противъ войскъ съ оружіемъ въ рукахъ, за что онъ, по утвержденному приговору суда, подвергнутъ смертной казни, разстрѣляніемъ 12 числа сего августа, въ 11 часовъ утра, въ г. Ковно.

ТЕЛЕГРАФИЧЕСКІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Варшава, 12-го августа.

Отрядъ изъ $4^1/_2$ ротъ, 2 орудій и сотни казаковъ подъ командою капитана Заблоцкаго, высланный изъ Радзына, нанесъ, 7 августа, въ Сосновицкихъ лѣсахъ, сильное пораженіе тремъ соединеннымъ шайкамъ, подъ предводительствомъ Крысинскаго; потеря мятежниковъ весьма значительна. У насъ 5 раненыхъ.

10-го августа, штабсъ-капитанъ пограничной стражи Ковалевскій, съ ротою Низовскаго полка и 25 объѣздчиками, настигъ и разбилъ въ болотистыхъ лѣсахъ Бѣлогженды, въ окрестностяхъ Щучина, шайку изъ 800 человѣкъ. Мятежники потеряли много убитыми: въ числѣ ихъ находится— начальникъ шайки Мицевицъ и два его помощника; кромѣ того у нихъ отбитъ весь обозъ. У насъ потери не было.

Варшава, 13-го августа.

Отрядъ, высланный изъ Калыша, подъ начальствомъ подполковника Гасенкова, разбилъ, 10 авгкица, лочевау 3 шайки Пини, Оссинскаго и остатки уст шПарчевскаго,—подъ общимъ начальствомъ Точановскаго; потеря мятежниковъ огромная; у насъ въ людяхъ потери нѣтъ, ранено только 7 лошадей. (Р. Инв.)

Въ Рус. Инв. напечатано:

Сегодня получено нами нѣсколько телеграфическихъ извѣстій изъ Вильно и подробный журналъ военныхъ дѣйствій въ Царствѣ Польскомъ.

Первыя изъ нихъ удостовѣряютъ, что и наиболѣе упорные въ своихъ заблужденіяхъ мятежники начинаютъ яснѣе понимать положеніе дѣла и сознавать всю безнадежность затѣяннаго ими предпріятія. На дняхъ, къ Поневѣжскому военному начальнику добровольно явились изъ мятежническихъ шаекъ 89 человѣкъ, въ томъ числѣ двое дворянъ и одинъ ксендзъ; но, какъ само собою разумѣется, энергическія дѣйствія для успокоенія края продолжаются.

8-го августа, отрядъ изъ 2-хъ ротъ, эскадрона гусаръ и полуэскадрона атаманцевъ, подъ командою полковника Копецкаго атаковалъ въ Храповицкомъ лѣсу, у деревни Буды (Поневѣжскаго уѣзда), шайку ксендза Мацкевича, изъ 120 человѣкъ, и разбилъ ее на голову; у мятежниковъ 24 убитыхъ, 3-е плѣнныхъ, въ томъ числѣ отецъ Мацкевича; кромѣ того у нихъ отбито 27 лошадей, много оружія, котлы и аптека.

9-го августа, отрядъ изъ 3-хъ ротъ лейбъ-гвардіи Гатчинскаго полка, подъ командою того же полка капитана Карташева, настигъ и разбилъ въ Августовской губерніи, близъ села Ольхенишки, соединенныя шайки Глѣба, Сендика, Любича и Острога, числомъ до 800 человѣкъ. Мятежники понесли огромную потерю убитыми и ранеными; въ числѣ убитыхъ одинъ изъ предводителей Любичъ; сверхъ того войсками отбито 9 лошадей и много оружія; съ нашей стороны 2 убитыхъ и 9 раненыхъ рядовыхъ.

Въ сообщаемомъ же сегодня журналѣ военныхъ дѣйствій въ царствѣ Польскомъ, безъ сомнѣнія, наиболѣе вниманія обращаетъ на себя дѣйствія колонны полковника Цвѣцинскаго, который, какъ извѣстно, преслѣдовалъ мятежническое скопище, успѣвшее захватить нашъ транспортъ въ Жиржинскомъ лѣсу. Изъ подробнаго описанія видно, что, тотчасъ послѣ дѣла, это скопище, вслѣдствіе раздоровъ между предводителями, раздѣлилось на нѣсколько партій; за тѣмъ, мятежники, преслѣдуемые нашими отрядами, разошлись по разнымъ направленіямъ и большею частью разсѣялись; два заклепанныя орудія, доставшіяся имъ въ руки, были затоплены, и нашлись проводники, которые берутся указать мѣсто въ рѣкѣ, куда они сброшены.

Изъ послѣдняго военнаго журнала видно также, что въ концѣ іюля мѣсяца, наибольшее число мятежническихъ шаекъ находилось въ восточной части Люблинской губерніи. Эго свѣдѣніе подтверждается и донесеніями изъ Кіевскаго военнаго округа; но какъ видно также изъ журнала, мятежники не рѣшаются долго оставаться въ большомъ сборѣ, и при появленіи нашихъ отрядовъ дѣлятся на партіи, стараясь уклониться отъ встрѣчъ съ войсками.

Самыя подробности военныхъ дѣйствій заключались въ слѣдующемъ:

Въ Люблинской губерніи. Полковникъ Мѣдниковъ, получивъ въ г. Краснаставѣ извѣстіе о сборѣ шаекъ въ окрестностяхъ м. Турбина (къ юго-западу отъ Красностава, на дорогѣ изъ Щебржешина въ Красникъ), выступилъ къ этому пункту, 21 іюля, съ отрядомъ изъ 5-ти ротъ и сотни казаковъ при 2-хъ орудіяхъ. Не заставъ здѣсь мятежниковъ, направившихся, по слухамъ, на Ставцы, Рудники и далѣе на м. Уржендовъ, полковникъ Мѣдниковъ немедленно двинулся по ихъ слѣдамъ и 23 числа вступилъ въ м. Уржендовъ. По собраннымъ здѣсь достовѣрнымъ извѣстіямъ, нѣсколько соединенныхъ шаекъ Крука, Крысинскаго, Лютынскаго, Яроцкаго и Гржимайлы, въ числѣ до 5 т. хорошо вооруженныхъ мятежниковъ, находились не далеко въ окрестностяхъ Уржендова, близъ дд. Бабы и Хруслинъ. Послѣ кратковременнаго отдыха, отрядъ нашъ двинулся къ названнымъ деревнямъ и, атаковавъ мятежниковъ у д. Хруслинъ, заставилъ ихъ отойти на высоты, находившіяся за этой деревнею. Малочисленность нашего отряда сравнительно съ числомъ мятежниковъ, не позволила полковнику Мѣдникову вторично атаковать мятежниковъ и онъ вынужденъ былъ ограничиться обстрѣливаніемъ высотъ; мятежники при этомъ сильно потерпѣли отъ нашего артиллерійскаго и штуцернаго огня. Въ это самое время подошли съ юга еще двѣ шайки Зелинскаго и Янковскаго, и открыли огонь по нашему отряду съ тыла. Тогда полковникъ Мѣдниковъ снялся съ позиціи и началъ отходить къ м. Уржендову. Мятежники нѣсколько разъ пытались атаковать наши войска, но удачное дѣйствіе артиллеріи и убійственный штуцерной огонь нашихъ стрѣлковъ, отъ которыхъ мятежники понесли огромныя потери, заставили ихъ прекратить нападеніе. Въ Уржендовѣ войсками захвачены были одинъ изъ предводителей и нѣсколько сопровождавшихъ его инсургентовъ, прибывшихъ въ мѣстечко для рекогносцировки.

Въ дѣлѣ при Хруслинѣ, потеря въ нашихъ войскахъ состояла изъ 8-ми раненыхъ; потеря мятежниковъ убитыми и ранеными должна быть весьма значительна; сверхъ того у нихъ отбито 17 лошадей, нѣсколько штукъ разнаго оружія и 2 повозки съ котлами и продовольственными припасами.

Отрядъ полковника Цвѣцинскаго *), получивъ въ Жиржинѣ свѣдѣніе, что шайки числомъ до 6 т. **) переправились въ полдень 27 іюля въ Барановѣ чрезъ Вѣпржъ и зажгли тамъ мостъ, двинулся къ этому пункту; 28 іюля отрядъ переправился здѣсь въ бродъ чрезъ р. Вѣпржъ, и безостановно продолжалъ движеніи по слѣдамъ быстро уходившихъ шаекъ; въ д. Радорицѣ слѣдъ мятежниковъ былъ совершенно потерянъ. Послѣ тщательныхъ розысковъ оказалоль, что шайки, вслѣдствіе ссоры между предводителями и инсургентами при дѣлежѣ отбитыхъ въ Жиржинскомъ лѣсу денегъ, распущены, за исключеніемъ партій Янковскаго и Зелинскаго, которыя потянулись въ Станиславовскій уѣздъ.

Въ это время, ген.-маіоръ баронъ Криденеръ, командированный изъ Варшавы съ отрядомъ изъ $3^1/_2$ ротъ, 1 эскадрона, 1 сотни и 2-хъ ракетныхъ станковъ, для поисковъ на правомъ берегу Вислы, получивъ 28 іюля извѣстіе о дѣлѣ подъ Жиржиномъ, немедленно двунулся къ Минску и оттуда на югъ въ Сенницу, надѣясь встрѣтить здѣсь мятежниковъ въ случаѣ движенія ихъ съ Вѣпржа на брестское шоссе къ Калишину или на Варшавско-Люблинское шоссе къ Милоснѣ. 31 іюля, въ отрядѣ генерала Криденера получено было извѣстіе, что шайки Янковскаго и Зелинскаго, каждая изъ 1,000 чел., того же дня утромъ направились въ лѣсъ около Віонзовни; вслѣдствіе чего отрядъ, 1-го августа, прошелъ этотъ лѣсъ, но мятежниковъ въ немъ найдено не было; двигаясь далѣе по слѣдамъ шаекъ, генералъ Криденеръ получилъ извѣстіе отъ захваченныхъ плѣнныхъ, что предводители партій, видя невозможность держаться противъ преслѣдующаго ихъ отряда, постененно распускаютъ инсургентовъ, такъ что изъ с. Крубки вышло на Зависухи и далѣе къ Бугу только 800 человѣкъ; въ Мокре осталось въ шайкѣ только 350 человѣкъ, которые, переправившись черезъ Бугъ, пошли въ дер. Заторы. Генералъ Криденеръ, двигаясь по слѣдамъ мятежниковъ, прибылъ 3-го августа на переправу въ Селезяны; здѣсь получено было извѣстіе, что Зелинскій и Янковскій, взявъ каждый по 30 т. рублей изъ захваченной подъ Жижриномъ суммы, отправились за границу, а командованіе инсургентами, передали Шидловскому.

Считая излишнимъ продолжать преслѣдованіе столь незначительной партіи съ двумя самостоятельными отрядами ***), генералъ Криденеръ составилъ летучій отрядъ изъ 2-хъ эскадроновъ уланъ, 50 казаковъ и сводной роты изъ людей лейбъ-гв. волынскаго полка и царскосельскаге стрѣлковаго баталіона, посаженныхъ на подводы. Отрядъ этотъ былъ направленъ, подъ начальствомъ маіора Топчевскаго, для дальнѣйшаго преслѣдованія мятежниковъ на д. Заторы и для отнятія у нихъ оружія, которое, по нѣкоторымъ слухамъ, везлось при партіи. Три роты царскосельскихъ стрѣлковъ изъ отряда полковника Желтухина при 2 ракетныхъ станкахъ направлены въ видѣ розерва за летучимъ отрядомъ; съ остальными же войсками генералъ Криденеръ возвратился въ Варшаву. Донесеній о дѣйстсіяхъ летучаго отряда еще не получено.

Плѣнные изъ шаекъ Янковскаго и Зелинскаго показали, что чрезъ 12 дней имъ приказано собраться у м. Сточека; одинъ изъ нихъ вызвался указать мѣсто, въ которомъ затоплены орудія, взятыя въ дѣлѣ при Жиржинѣ.

Въ варшавской губерніи. Противъ конной шайки, изъ 100 человѣкъ, подъ предводительствомъ Сыревича, появившейся въ д. Трембки (гостьминскаго уѣзда), высланы были, 28 іюля, команда изъ 130 казаковъ, подъ начальствомъ войсковаго старшины Елкина. Казаки открыли мятежниковъ, не доѣзжая до дер. Трембки, и преслѣдуя ихъ чрезъ дер. Слупъ до м. Кернози, нанесли имъ здѣсь совершенное пораженіе. Въ бывшей при этомъ стычкѣ, мятежники кромѣ раненыхъ потеряли 17 убитыми и 1 плѣннымъ; отбито 10 лошадей и нѣсколько штукъ разнаго оружія.

Въ радомской губерніи. Отрядъ подъ начальствомъ свиты ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА генералъ-маіора Стюрлера (эскадронъ Новороссійскихъ драгунъ и сотня донскихъ казаковъ), выступившій 25 іюля изъ Олькуша, на основаніи донесенія о переходѣ изъ Галиціи близъ Негославицъ партіи изъ 150 всадниковъ, настигъ ее того же числа въ дер. Кемпѣ, къ югу отъ Жарновца. Казаки выбили инсургентовъ изъ деревни и преслѣдовали ихъ до наступленія ночи; преслѣдованіе это продолжалось и на другой день; остатки шайки 26 числа перешли обратно чрезъ границу у Вѣжховицъ и тамъ остановлены австрійскими войсками. Въ дѣлѣ при Кемпѣ и во время преслѣдованія захвачено у мятежниковъ 20 лошадей и 31 штука разнаго оружій. Потеря ихъ убитыми и ранеными, по показаніямъ жителей, весьма значительна. У насъ потери не было.

30 іюня, на сухой австрійской границѣ задержанъ пограничною стражею (близъ Михаловицъ) транспортъ съ оружіемъ и боевыми припасами, а именно 114 совершенно новыхъ бельгійскихъ штуцеровъ и 580 боевыхъ патроновъ.

Отрядъ изъ полуэскадрона Новороссійскихъ драгунъ и 15 казаковъ, подъ начальствомъ подполковника Загряжскаго, настигъ 1-го августа на фольваркѣ Бугай партію изъ 50 жандармовъ-вѣшателей, подъ предводительствомъ Богуша, расположившихся въ оврагахъ, поросшихъ густымъ лѣсомъ. Спѣшенные драгуны выбили инсургентовъ изъ овраговъ и гнали ихъ по всему лѣсу, при чемъ убито болѣе 20 мятежниковъ, 8 взято въ плѣнъ и сверхъ того отбито: 31 лошадь, много разнаго оружія, мѣшокъ пороху, свинецъ и прочія боевыя принадлежности. Съ нашей стороны потери не было. Уцѣлѣвшая часть шайки окончательно была уничтожена казаками при выходѣ изъ лѣса.

---

*) Прибывшій въ Жиржинъ изъ Ополя.

**) Шайки эти послѣ дѣла при Хруслинѣ, напали 27 іюля на новъ. транспортъ изъ Иваноорода и потомъ двинулись на Барашъи.

***) Въ дер. Ренчай генералъ Криденеръ вошелъ въ сношеніе съ отрядомъ, высланнымъ изъ Варшавы подъ командою полковника Желтухова.

---

w Wilnie a nie w Warszawie złoczyńca, który się był targnął na życie p. Domejki, zowiący się Bieńkowski, obywatel m. Warszawy.

Redakcja St. Petersburskich Wiadomości zgodzi się bez wątpienia, że tak ważne wypadki jak obecnie dokonywające się w kraju, wymagają ścisłéj prawdy i odpowiedzialności za nie tych, którzy je komunikują a zatém podobna korrespondencja, z powodu ważnéj treści, powinna być zawsze za podpisem autora odpowiadającego za jéj prawdziwość.

Ksiądz Teofil Raczkowski, na mocy odbytego nad nim wojennego polowego sądu, okazał się winnym znajdowania się w powstańczéj bandzie i działania wspólnie z nią przeciw wojsk z orężem w ręku, za co on według zatwierdzonego wyroku sądu poniósł karę śmierci przez rozstrzelanie 12 bież. sierpnia o 11 godz. rano w m. Kownie.

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

W a r s z a w a 12 sierpnia.

Oddział $4^1/_2$ rot, 2 dział i seciny kozaków pod dowództwem kapitana Zabłockiego, wysłany z Radzynia, adał 7 sierpnia w lasach sosnowickich silną porażkę trzem połączonym bandom pod dowództwem Krysińskiego; strata powstańców bardzo znaczna. U nas 5 rannych.

10 sierpnia, sztabs-kapitan straży nadgranicznéj Kowalewski z rotą Nizowskiego pułku i 25 objeszczykami doścignął i rozbił w błotnistych lasach Białegrzędy w okolicach Szczuczyna bandę z 800 ludzi. Powstańcy stracili wielu zabitych; w liczbie ich znajduje się naczelnik bandy Micewicz i dwóch jego pomocników; prócz tego odebrano im cały obóz. U nas straty niebyło.

W a r s z a w a 13 sierpnia.

Oddział, wysłany z Kalisza, pod dowództwem podpułkownika Gasenkowa, robił 10 sierpnia pod Złoczowem bandy Pini, Osińskiego i szczątki bandy Parczewskiego—pod ogólném dowództwem Taczanowskiego: strata powstańców ogromna; u nas w ludziach straty niebyło, raniono tylko 7 koni.

W „Inwalidzie rossyjskim“ wydrukowano:

Dzisiaj otrzymaliśmy kilka telegraficznych wiadomości z Wilna i szczegółowy dziennik czynności wojskowych z Królestwa Polskiego.

Pierwsze z nich przekonywają iż nawet najuporczywsi w swém obłąkaniu powstańcy, poczynają jaśniej pojmować położenie sprawy i przeświadczać się o całéj bezskuteczności rozpoczętego przez nich przedsięwzięcia. W tych dniach do poniewieskiego wojennego naczelnika dobrowolnie zgłosiło się z powstańczych band 89 ludzi, w téj liczbie dwóch dworzan i jeden ksiądz; lecz ma się rozumieć, że energiczne działania dla uspokojenia kraju trwają.

8 sierpnia oddział z 2 rot, szwadronu huzarów i półszwadronu atamańców pod dowództwem pułkownika Kopeckiego, atakował w chrzepowickim lesie koło w. Budy (pow. poniewieskiego) bandę księdza Mackiewicza ze 120 ludzi i rozbił ją zupełnie; u powstańców zabito 24, jeńców 3, w téj liczbie ojciec Mackiewicza; prócz tego odbito im 27 koni, wiele broni, kotły i aptekę.

9 sierpnia, oddział z 3 rot lejb-gwardji gatczyńskiego pułku, pod dowództwem kapitana tegoż pułku Karteszewa doścignął i rozbił w gubernji augustowskiéj koło Olkieniszek połączone bandy, Hleba, Syndyka, Lubicza i Ostroga, w liczbie do 800 ludzi. Powstańcy mieli ogromną stratę w zabitych; w liczbie zabitych jest jeden z dowódców Lubicz; prócz tego wojska odbiły 9 koni i mnóstwo broni, z naszéj strony zabito 2 i raniono 9.

W udzielonym zaś dzisiaj dzienniku wojennych obrótów w Królestwie Polskiém bez wątpienia najbardziéj zwraca na się uwagę działanie kolumny pułkownika Cwiecińskiego, który jak wiadomo ścigał zbiorowisko powstańców, które zdołało schwytać nasz transport w lesie żyżryńskim. Ze szczegółowego opisania widać, iż natychmiast po potyczce, zbiorowisko to w skutek niesnasek między dowódcami po dzieliło się na kilka partij, następnie powstańcy ścigani przez nasze oddziały rozeszli się w rozmaitych kierunkach i powiększéj części rozpierzchli się, dwa zagwożdżone działa które, się dostały w ich ręce, zostały zatopione i znaleźli się przewodnicy, którzy biorą na się wskazać miejsce w rzece, gdzie zostały wrzucone.

Z ostatniego też dziennika wojennego widać, iż największa liczba powstańców znajdowała się we wschodniéj części lubelskiéj gubernji. Ta wiadomość potwierdza się przez doniesienia z kijowskiego wojennego okręgu; lecz widać też z dziennika, powstańcy nieodważają się długo pozostawać w wielkiém zebraniu, i przy ukazaniu się naszych oddziałów dzielą się na partje, starając się uchylać od potyczek z wojskami.

Same zaś szczegóły działań wojennych są następne:

W g u b e r n j i l u b e l s k i é j. Pułkownik Miednikow, otrzymawszy w Krasnymstawie wiadomość o zbieraniu się band w okolicach m. Turbina (na południo-zachód od Krasnystawu po drodze ze Szczebrzeszyna do Kraśnik) wyszedł do tego punktu 21 lipca, z oddziałem z 5 rot i 100 kozaków przy 2 działach, nie zastawszy tam powstańców, którzy poszli podług wieści na Stawy, Rudniki i daléj na m. Urzędow. pułkownik Miednikow niezwłócznie ruszył w ich ślady i dnia 28-go t. miesiąca wszedł do Urzędowa. Podług zebranych tam wiarogodnych wieści, kilka połączonych band Kruka, Krysińskiego, Lutyńskiego, Jarockiego i Grzymałły, w liczbie do 5000 dobrze uzbrojonych powstańców, znajdowało się niedaleko w okolicach Urzędowa koło ww. Baby i Chruślipy. Po krótkim odpoczynku oddział nasz ruszył do rzeczonych wsi i atakując powstańców koło Chruślin zmusił ich cofnąć się na wzgórza znajdujące się za tą wsią. Mała liczba naszego oddziału w porównaniu z powstańcami, niedozwoliła pułk. Miednikowi powtórnie napastować powstańców i on zmuszony był poprzestać na obstrzeliwaniu wzgórz; powstańcy przy tém mocno ucierpieli od naszego artyleryjskiego i sztucernego ognia. Wówczas podeszły z południa jeszcze dwie bandy Zielińskiego i Jankowskiego i dały ognia do oddziału naszego z tyłu. Wtedy pułkownik Miednikow zeszedł z pozycji i począł odchodzić do Urzędowa. Powstańcy kilka razy próbowali napadać nasze wojska, lecz pomyślne działanie artylerji i zabójczy ogień ze sztucerów naszych strzelców, od których powstańcy ponieśli wielką stratę zmusiły ich przerwać napadanie. W Urzędowie wojska schwytały jednego z dowódców i kilku jego towarzyszy, którzy przybyli do miasteczka dla rekonesansów.

W potyczce przy Chruślinie strata w wojsku naszém składała się z 8 rannych; strata powstańców w zabitych i rannych powinna być bardzo znaczna; prócz tego odebrano im 17 koni, kilka sztuk broni i 2 wozy z kotłami i żywnością.

Oddział pułkownika Ćwiecińskiego, otrzymawszy w Żyżrynie wiadomość, iż bandy w liczbie do 6000 przeprawiły się o południu dnia 27 lipca w Baranowie przez Wieprz i spaliły tam most, ruszył do tego miejsca; 28 lipca oddział przeszedł brodem przez Wieprz i bezprzestannie szedł śladami za bystro uciekającymi powstańcami; we w. Radorycy ślad zupełnie był stracony. Po ścisłych wybadywaniach dowiedziano się iż bandy w skutek kłótni wynikłych między dowódcami i powstańcami przy podziale pieniędzy odbitych w Żyrżyńskim lesie, zostały rozpuszczone wyjąwszy tylko partij Jankowskiego i Zielińskiego, które pociągnęły do powiatu Stanisławowskiego.

Wtedy jen.m. baron Krudner posłany z Warszawy z oddziałem z 3 i pół rot, 1 szwadronu, seciny i 2 raketowych przyrządów dla poszukiwań na prawym b-gu Wisły, otrzymawszy 28 lipca wiadomość o potyczce pod Żyrżynem, niezwłócznie ruszył do Mińska i stamtąd na południe do Siennicy, zamierzając spotkać tam powstańców, w razie poruszenia ich od Wieprza na brzeskie szosse ku Kałuszynowi albo na warszawsko-lubelskie szosse ku Miłosnie. 31 lipca w oddziale jenerała Kruedenera dowiedziano się, iż bandy Jankowskiego i Zielińskiego każda po 1000 ludzi tegoż dnia z rana poszły do lasu koło Wiązowni; skutkiem tego oddział 1 sierpnia przeszedł tym lasem, lecz powstańców tam nie było; idąc dalej śladami band jenerał major Krudener powziął wiadomość od schwytanych jeńców, iż dowódcy partij, widząc niemożebność utrzymać się przeciwko ścigającemu ich oddziałowi, ciągle rozpuszczają powstańców, tak iż ze wsi Krupki wyszło na Zawisuchy i dalej do Buga tylko 800 ludzi; w Mokrém zostało w bandzie tylko 350, którzy przeprawiwszy się przez Bug poszli do Zatory. Jen. Krudener, idąc śladami powstańców przybył 3 sierpnia na przeprawę do Sieleziany; tu otrzymano wiadomość, iż Zieliński i Jankowski wziąwszy każdy po 30,000 rub. ze schwytanéj pod Żyrżynem summy wyszli za granicę, a dowództwo nad powstańcami oddali Szydłowskiemu.

Uważając zbytecznem ściganie tak małolicznéj bandy z dwóma samodzielnemi oddziałami (*) jen. Krudener złożył oddział lotny z 2 szwadronów ułanów 50 kozaków i z roty l. gw. wołyńskiego pułku i carsko-sielskiego strzeleckiego bataljonu wsadzonych na furmanki. Oddział ten poszedł pod dowództwem majora Topczewskiego dla dalszego ścigania powstańców na Zatory i odebrania broni, i jakową według pogłosek wieźli przy partji. 3 roty carskosielskich strzelców, z oddziału półkownika Żółtuchina przy dwóch rakietowych posłano w guście rezerwy za lotnym oddziałem; z pozostałém zaś wojskiem jen. Krudener powrócił do Warszawy. Doniesień o działaniu oddziału lotnego jeszcze nieotrzymano.

Jeńcy z band Jankowskiego i Zielińskiego wyznali, iż we 12 dni rozkazano im się zgromadzić pod Stoczkiem, jeden z nich podjął się wskazać miejsce, gdzie zatopiono działa wzięte przy Żyrżynie.

W g u b e r n j i w a r s z a w s k i é j. Przeciw konnéj bandzie ze 100 ludzi pod dowództwem Syrewicza, która się ukazała koło Trębki (p-ttu gostyńskiego) wysłano 28 lipca komendę ze 130 kozaków pod dowództwem starszyny wojskowego Elkina. Kozacy odkryli powstańców nie dochodząc Trębki i ścigając ich przez Słup do m. Kernozi zadali im tam zupełną porażkę. W potyczce powstańcy procz rannych stracili 17 zabitych i 1 jeńca; odbito 10 koni i kilka sztuk broni.

W g u b e r n j i r a d o m s k i é j. Oddział pod dowództwem Orszaku JEGO CESARSKIEJ MOŚCI jenerał-majora Stiurlera (szwadron Noworossyjskich dragonów i 100 kozaków dońskich (wyszedłszy 25 lipca z Olkusza, na mocy doniesienia o przejściu z Galicji koło Niegosławic partji ze 150 jeźdźców, doścignął ją tegoż dnia pod Kępą na południe od Żarnowca. Kozacy wyparli powstańców ze wsi i ścigali ich aż do nocy, ściganie potrwało i na drugi dzień; szczątki bandy 26 przeszły napowrót granicę koło Wierzchowic i tam zatrzymane zostały przez austrjackie wojska. W potyczce przy Kępie i w czasie ścigania schwytano u powstańców 20 koni i 31 sztuk różnéj broni. Strata ich w zabitych i rannych podług zeznania mieszkańców, bardzo wielka. U nas straty nie było.

30 lipca na suchéj granicy austryjackiéj zatrzymano przez straż nadgraniczną (koło Michałowic) transport z bronią i zapasami bojowemi t. j. 114 zupełnie nowych sztucerów belgijskich i 580 nabojów.

Oddział z pół szwadronu noworossyjskich dragonów i 15 kozaków pod dowództwem podpółkownika Żagrażskiego napadł 1 sierpnia na folwarku Bugaj partje z 50 żandarmów wieszających pod dowództwem Bohusza, którzy się rozlokowali w wąwozach gęstym lasem porosłych. Spieszeni dragoni wyparli powstańców z wąwozów i pędzili ich po lesie, przy czém zabito z górą 20 powstańców, 8 wzięto w niewolę i prócz tego odbito 31 koni, wiele broni, wor prochu, ołów i inne bojowe attrybuta, z naszéj strony straty nie było. Ocalona część bandy została ostatecznie zniesiona przez kozaków przy wyjściu z iasu.

(*) We wsi Ręczaj jen. Krudener z komunikował się z oddziałem pod dowództwem półkownika Żółtuchina.

Część Nieurzędowa.

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

BRUKSELLA, sóbota 22 sierpnia. Król Leopold oświadczył arcy książęciu Maksymiljanowi, że pragnie pozostać neutralnym w sprawie meksykańskiéj; dla tego, przeciwnym jest zgromadzeniu rady familijnéj, mającéj rozstrzygnąć pytanie przyjęcia lub odrzucenia tronu meksykańskiego, przez arcyksiążęcia.

Przed udaniem się do Biarritz, arcyksiąże Maksymiljan wstąpi do Laeken.

FRANKFURT, sóbota 22 sierpnia w południe Kongres panujących rozpoczął znowu obrady dziś o godzinie jedénastéj. Oczekiwane są postanowienia ostateczne.

Podana wiadomość przez niektóre dzienniki, że mowa wyrzeczona przez cesarza Franciszka Józefa uległa odmianom przed jéj ogłoszeniem, została urzędowie zaprzeczoną, jako zupełnie fałszywa.

List odmówny króla pruskiego pisany jest do cesarza Franciszka Józefa.

DREZNO, sóbota 22 sierpnia wieczorem. Dziennik drezdeński. Ogłasza telegramm z Frankfurtu oznajmujący: że na konferencji panujących zagłosowano już wiele postanowień; dodaje, że posiedzenia mają odbywać się odtąd co dzień, i że jest nadzieja zadawalniającego wypadku.

FRANKFURT, sóbota 22 sierpnia wieczorem: Na dzisiejszém posiedzeniu kongresu, odczytano list odmówny króla pruskiego.

Następnie przystąpiono do rozbioru rozmaitych szczegółów programmatu reformy; wypadek był pomyślny dla tego programmatu; godzi się więc spodziewać porozumienia.

Austrja przesłała wczoraj wszystkim rządom przedstawianym na kongresie panujących memorandum, którego celem jest skłonienie ich do wzięcia w uwagę środków przyśpieszenia o ile można rokowań.

Wieść krąży, że przedmiot dyrektorjatu jest już roztrząśnięty i załatwiony.

FRANKFURT, niedziela 23 sierpnia. Projekt reformy wzięty był wczoraj pod rozbiór, artykuł po artykule, na posiedzeniu kongresu.

Kongres przyjął jednomyślnie artykuł pierwszy, po wysłuchaniu zarzutów książęcia Altenburgskiego, które wywołały obszerną odpowiedź książęcia Sasko-koburgskiego; roztrząśnięto jeszcze i zagłosowano wiele innych artykułów. Królowie bawarski, saski i hanowerski gorąco popierali dzieło reformy w duchu projektu austrjackiego.

Następne posiedzenie odbędzie się w poniedziałek.

MONACHIUM, niedziela 23 sierpnia. Izba poselska miała wczoraj posiedzenie nadzwyczajne.

Prezydent miał mowę, zagrzewając posłów, aby ochoczo skorzystali z pory i zespolili się z dążnościami do jednoty okazywanemi przez panujących w jednomyślnym objawie uczuć izby, która też trzykrotnie okrzyknęła panujących zgromadzonych we Frankfurcie.

FRANKFURT, niedziela 23 sierpnia wieczorem. Dziennik Europa oznajmuje, że rząd duński złoży we czwartek odpowiedź na uchwałę sejmu związkowego dnia 9 lipca.

W téj odpowiedzi Danja ma oświadczyć niemożność zastosowania się do przestrogi sejmu związkowego, oraz że utrzyma dekret 30 marca, wykonanie zaś związkowe poczyta za krok nieprzyjacielski przeciw godności korony i istnieniu monarchji duńskiéj.

Tenże dziennik zapewnia prócz tego, że Danja i Szwecja już ustnie umówiły się o podstawy traktatu zaczepnego i odpornego, tudzież że wykonanie związkowe będzie hasłem wkroczenia wojsk szwedzkich do Danji.

FRANKFURT, poniedziałek 24 sierpnia. Dziś o godzinie 11 z rana wznowiono konferencje, które najprawdopodobniéj zakończone będą w przyszły czwartek.

„Południowo-Niemiecka Gazeta“ oznajmuje, jako prawdopodobne przyjęcie projektu dyrektorjatu, złożonego z siedmiu członków, w którym, prócz głosów należących do Austrji, Bawarji i Prus — królestwa saskie, hanowerskie i wirtembergskie, po kolei podzielać będą dwa miejsca, gdy tymczasem dwa drugie zależeć mają od mianowania państw drobnych.

Według tegoż dziennika konferencja zdaje się przychylać do poruczenia bezpośrednim ludowym wyborom dwóch trzecich członków zgromadzenia związkowego izby poselskiéj.

BERLIN, poniedziałek 24 sierpnia wieczorem. „Ukaziciel rządowy“ ogłasza odpowiedź króla Wilhelma na zbiorowe wezwania panujących niemieckich; oba pisma są z dnia 20 sierpnia.

Król trwa w oświadczeniu odmowy, uczynioném dnia 4 sierpnia, a to, jak n. pan mówi, tém bardziéj, że do dziś dnia jeszcze nie doręczono mu urzędowie przełożeń, i że niepodobieństwem jest wziąć mu udziału w obradach bez wynurzenia zdań, które pociągałyby za sobą wyraźne zobowiązanie. Owoż król oświadcza, że takich zdań wypowiedzieć niemoże przed roztrząśnieniem przełożeń przez radców swojéj korony. Król kończąc oznajmuje, że chętnie przyjmie i starannie roztrząśnie wszelkie pismo przesłane sobie przez swoich spółzwiązkowych.

BERLIN, poniedziałek 24 sierpnia wieczorem. „Północno-niemiecka Gazeta“ ogłasza depeszę pana von Bismarck, wysłaną z Baden dnia 21 sierpnia do pana von Sydow ministra pruskiego we Frankfurcie. Rzeczone pismo kończy się następnemi słowami:

„Ograniczam się na teraz oświadczeniem, że według naszego zdania, plany reformy podawane przez Austrję, nie odpowiadają ani stanowisku do którego Prusy mają prawo, ani godziwym potrzebom ludu niemieckiego.

„Gdyby Prusy przyjęły te projekta, wyrzekłyby się stopnia, jaki ich potęga i dzieje zapewniły dla nich w składzie państw europejskich i naraziłyby się na oddanie sił kraju w posługę projektom obcym ich dobru, a których niemoglibyśmy rozstrzygać z należytym wpływem i dostateczną powagą kontroli, które powinniśmy posiadać.“

FRANKFURT, poniedziałek 24 sierpnia wieczorem. Zapewniają z dobrego źródła, że na dzisiejszéj konferencji, która trwała przez trzy godziny, wzajemne porozumienie się uczyniło nowe postępy. Utworzenie dyrektorjatu zostało uchwalone.

LONDYN, wtorek 25 sierpnia. Podług wiadomości z New-Yorku z dnia 14 sierpnia, wojsko jenerała Lee stoi między Rapidanem i Rappahannockiem. Rozumieją, że jenerał Lee uderzy spółcześnie na jenerała Meade z czoła i z boku. Jazda południowa znajduje się w dolinie Shennandoah.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

—SPŁAW.—Utyski na dotkliwy niedostatek dróg kommunikacyjnych, na niezadawalający stan istniejących, tyle się razy u nas powtarzały, że ponawiać ich niewidzimy żadnéj potrzeby. Że jednak, jeżeli nie na sztucznych, to przynajmniéj na naturalnych, arcy ważnych drogach handlowych nam niezbywa, i że z nich przemysł krajowy niemałe ciągnie pożytki, tego dowodzi bliższe przypatrzenie się spławowi. Rozległe systemata wód wpadających do morza Baltyckiego i Czarnego, rojące się co wiosna tysiącami statków i flisów, przedstawiają dla bacznego oka niepośledniéj wartości widok; jeszcze zaś większe oddawaćby mogły przysługi, gdyby przemysł stał wyżéj, a sztuka dary przyrodzenia w siłach tych wód złożone, ulepszać przyszła. Takich ulepszeń w samych drogach wodnych i w organizacji spławu po nich, wymagają przedewszystkiém arterje znaczniejsze: Dniepr na swoich progach, Prypeć ze swoim kanałem i Niemen od Świerżnia niemal do Kowna. Plan oczyszczenia tego ostatniego, troskliwie wypracowany i w zupełności ukończony na przestrzeni od Świerżnia do Grodna, czeka tylko wykonania. W projekcie budowy kolei żelaznéj od Białegostoku do Pińska objętą też została organizacja wód Prypeci od Pińska do ujścia jéj do Dniepru. Droga przez progi tego ostatniego, jakeśmy donosili, była już pracowicie ulepszaną i zamierza się zrobić jeszcze dogodniejszą w przyszłości. Jeżeli obok tego dadzą się utworzyć na wszystkich tych wodach towarzystwa żeglugi parowéj choćby tylko do holowania dzisiejszych statków; jeżeli jeszcze powstaną towarzystwa assekuracyjne, któreby zabezpieczały wynagrodzenie straty z przypadku w spławie pochodzącéj, a których niedostatek dzisiaj tak dotykalnie czuć się daje, że przezeń żegluga na Niemnie upaść prawie musiała: to korzyści z tych dróg szacownych we dwójnasób i trójnasób zwiększonemi zostaną. Nim to jednak nastąpi, przypatrzmy się rezultatom dzisiejszego biegu rzeczy na kilku drogach wodnych, o których wiadomości z lat ostatnich mamy przed oczyma. Z Dźwiny zachodniéj i jéj pobocznic do Rygi i innych miejsc portowych po drodze, weszło zboża, mąki, krup, siemienia lnianego i konopnego, lnu, konopi, tytuniu, oleju, masła, świec, mydła, przędzy, potażu, drew i budulcu, szkła, pierza, żelaza, wyrobów z metalu, powrozów i rohóż, w roku 1861 na wartość 6,199,577 rub., a do spławu tego wszystkiego użyto 7,626 statków i 3,979 płytów;—w roku 1862-m wartość tychże towarów wynosiła 5,410,447 rub., a spław przedstawiał 6,912 statków i 4,793 płyty (tratwy). Oprócz tego, rzeką Berezyną i jéj kanałem przeszło także w pewnéj części do Dźwiny, w pewnéj na brzegach saméj drogi wyładowano rozmaitych towarów w r. 1861 na wartość 368,581 rub., do czego użyto 59 statków i 1,814 płytów; w roku zaś 1862 było towarów na wartość 327,192 rub., a do przewozu ich użyto 59 statków i 1,443 płyty. Drogą berezyńską zboże, konopie i sól idą do miejscowości leżących nad brzegiem rzeki i kanału; gorzałka zaś, smoła, dziegieć, potaż i drzewo spławia się daléj Dźwiną do Rygi. Przez Jasiołdę, kanał Ogińskiego, Szczarę, Niemen i Wilję, do Wilna, Kowna i daléj na Jurborg do Prus, przeszło w r. 1861 zboża, łoju, oleju, siemienia, lnu, konopi, pakłaków, wełny, włosienia końskiego, smoły i drzewa na wartość 2,465,978 rub., a do spławu użyto 1,231 statków i 4,060 płytów; w roku zaś 1862 wartość towarów wynosiła 2,443,938 rub., a siła transportowa 1,110 statków i 4,477 płytów. Przez Prypeć do Kijowa, Krzemieńczuga i Chersonu szła przedewszystkiém gorzałka, smoła, dziegieć, drzewo i wyroby drewniane; przez Prypeć zaś, Pinę, kanał Królewski, Muchawiec i Bug do Królestwa Polskiego i Prus szło zboże, wódka, łój, sól, tytuń i drzewo: w r. 1861 obróty te wystawiają wartość towarów na 1,903,813 rub,, a siłę transportową na 1,042 statki i 1,153 płyty; w roku 1862-m wartość towarów wyniosła 1,710,178, a do spławu użyto statków 941 i płytów 1,400. Dnieprem, Sożą i Desną do Kijowa, Krzemieńczuga i Chersonu szedł owies, łój, masło, gorzałka, przędza, powrozy, smoła, dziegieć, drzewo i ciężary wojskowe; z Ekaterynosławia w górę Dnieprem sól krymska; z Krzemienczuga do Brześcia Litewskiego i daléj do Królestwa Polskiego zboże, łój, siemię lniane i tytuń: wartość tych towarów w roku 1861 wynosiła 7,858,240 rub., do spławu użyto 3,043 statki i 2,210 płytów; w roku zaś 1862 towarów było na wartość 7,639,723 rub., a ruch przewozowy okazał cyfrę 2,996 statków i 2,168 płytów. Przez Dniestr do miejscowości nad brzegiem téj rzeki leżących i do Odessy, transportowano zboże, spirytus, gorzałkę i ciężary wojskowe; w r. 1861 wystawia to cyfrę wartości 1,531,635 rub., a cyfrę spławu 1,833 statki i 855 płytów, w roku zaś 1862 wartości towarów wynosi 609,376 rub., a siła spławu 665 statków i 789 płytów. Jeżeli obejmiemy cały ogół tego potężnego ruchu, łatwo przeświadczyć się będziemy mogli, jak dalece niepospolitém jest jego znaczenie w ogólnéj ekonomji społecznéj! Widzimy nadto z tego, iż cyrkulacja handlowa wodą przedstawiła w roku przeszłym powszechnie mniejszą, a co do spławu po Dniestrze nawet znacznie mniejszą działalność niż w roku poprzedzającym. Podwodów tego szukać należy w ogólnéj przeszłorocznéj zastałości handlu wewnętrznego i zagranicznego, w mniéj świetnym urodzaju niektórych okolic, w gwałtownych wiatrach od 13 do 22 kwietnia, które bieg nawigacji w samym początku tamowały, nakoniec w braku wody podczas lata i jesieni, co sprawiło, iż znaczna liczba statków uwięzła na drodze i niedoszła do miejsca przeznaczenia. Powinniśmy wreszcie dodać, iż w cyfrach przez nas podanych, zupełnie są pewne liczby statków i płytów; co zaś do liczb wystawiających wartość towarów, te ogólnie są niższe od rzeczywistych. Kupcy w powszechności niezbyt są pochopni do wynurzania się; assekurowanie towarów, skąd pewne cyfry wyświecićby się dały, jest nader mało praktykowaném w téj sferze handlu, o któréj mowa: przychodzi tedy poprzestać na tém, co wewnętrzne i zewnętrzne komory celne podają. Ponieważ zaś na tych komorach od wartości towarów pobiera się pewien procent na utrzymanie dróg nawigacyjnych, kupcy więc tutaj starają się wystawiać tę wartość zawsze mniejszą od rzeczywistéj. Mieliśmy zręczność przekonania się o tém naocznie w Pińsku, i dla tego zastrzeżenie obecne kładziemy, ażeby w ocenieniu spławu o ile można być bliższym do prawdy.

— NOWE TOWARZYSTWO.—W Mitawie zawiązało się temi czasy Towarzystwo budowli pożytku powszechnego, mające na celu wznoszenie domów zdrowych i wygodnych na tanie mieszkania dla niezamożnéj tego miasta ludności. Kapitał stowarzyszenia oznaczony został na 100,000 rub. rs. w 2,000 pięćdziesięciorublowych akcij. Założycielami Towarzystwa są pp. Brevern, hr. Medem, baron Firks, Westermann, Vorkampf-Latze, Kisling, Seifert i Ukśche.

— PRZEGLĄD ZABYTKÓW PRZESZŁOŚCI Z OKOLIC KRAKOWA. Archeologicznego Towarzystwa Naukowego z uniwersytetem niegdyś Jagiellońskim połączonego, jednym z najczynniejszych członków wydziału był i jest Józef Łepkowski, autor książki, któréj tytuł wypisaliśmy, a o któréj słów kilka powiedzieć mamy. Od roku 1847, nietylko okolice okręgu krakowskiego ale i obwody rożne Galicji aż po San prawie, zwiedził p. Łepkowski, z dwóma malarzami, t. j. bratem swym Ludwikiem i Leonem Dembowskim nauczycielem krakowskim. Zbierał więc na całéj téj przestrzeni kraju nie tylko przywileje, pomniki, nadpisy z dwonów, chrzcielnic i tym podobnych zabytków, ale i rysunki zgromadzał. Wprawdzie tych przerysów, nie zbyt wielka liczba bo zaledwie 32; wszakże i te radzi autor, aby redakcje pism illustrowannych nabyły. „Starannie wykonane owe przerysy (słowa p. J. Ł.) mogą tanio, stosunkowo do nakładów podróży, nabyć mnożące się redakcje pism illustrowanych.“ Sama podróż, jak utrzymuje autor, miała celem pobudzenie do szanowania zabytków sztuki; co do czasu zaś, wyprzedziła starania czynione w tym kierunku przez Towarzystwo naukowe krakowskie i urzędy ustanowione przez władze dla opieki pomników naszych. Wszystkich miejscowości zwiedzonych przez pana Łepkowskiego jest już z górą półtora tysiąca, na przestrzeni 246 mil kwadratowych. W książce, o któréj mówimy, jedną tylko cząstkę z téj rozległéj podał autor pracy, a mianowicie: Opis okręgu dawnéj Rzeczypolitéj krakowskiéj, który się ciągnie od str. 1 do 76 i obwodu Wadowickiego, zawartego na 146 stronicach, to jest: 76 do 222. Opisy dalszych obwodów, a mianowicie Sandeckiego, Tarnowskiego, Jasielskiego i Sanockiego pozostają dotąd niewydane. Możeby podobny los pozostania w ukryciu spotkał i ogłoszone już dwa obwody, gdyby roczniki Towarzystwa Naukowego krakowskiego nie były przyjęły téj specjalnéj, aczkolwiek ważnéj pracy do swych kolumn. Jest to bowiem tylko oddruk z piątego, nowego, tomu pomienionego pisma (z tomu zaś XXVIII ogólnego zbioru Roczników Towarzystwa, które po oddzieleniu się od uniwersytetu Jagiellońskiego, odnowione liczbowanie tomów swego dziennika przyjęło). Nie wielką ilość egzemplarzy „Przeglądu zabytków“ odbito, bo zaledwie 600. Dochod ze sprzedaży téj liczby książek autor przeznacza na pokrycie kosztów podróży, którą w niejakiéjś części ułatwili panowie: Alexander Przezdziecki i Edward Rastawiecki, zaspakajając honorarja rysowników i opłatę, jakiéj wymagały odpisy licznych dokumentów. Trzydzieści dwa rysunki celniejszych, dotąd niewydanych zabytków, przesłano panu Przezdzieckiemu do Warszawy; przywileje zaś ze znacznego zbioru dokumentów nagromadzonych w téj wycieczce naukowéj, w ilości 67 dyplomatów, wydrukowano w trzecim tomie Dyplomatarjusza tutejszego. Z tego zapewne powodu, szanowny archeolog na str. VIII pisze. „Ufam, że rozprzedaż wydania tego, postawi mię w możności przedsięwzięcia dalszej publikacji nagromadzonych notat, dokumentów i zebranych rysunków.“

— HANDEL RYZKI.— Donoszą nam z Rygi pod dniem 12 b. m.: Ostatniemi dniami ruchu na giełdzie naszéj było nader niewiele; spadnięcie cen na rynkach zagranicznych mocno tutaj oddziaływa. Anglicy kupili 600 berkowców konopi zwyczajnych, 250 berk. czystych po 131 rub., 250 średnich po 128 r. i 100 berkowców długich czarnych po 126 rub. as. Paczesie kupowano po 90 r. ass. Len płacono po 46, 44 i 37 rub.; sprzedający są jeszcze na rynku. Siemienia lnianego nikt nie poszukuje; ostatnia sprzedaż była umówioną za 5 i pół m. po 6 r. 75 k. Siemienia konopnego sprzedano 2500 beczek po 5 r. 5 k. Za jęczmień kurlandzki 104—105 f. żądają po 85 r., za owies 75 f. po 60 rub., ale kupujących niema; zresztą owsa 76 f. jeden kantor zakupił 75 łasztów po 60 rub. Żyta kurlandzkie 116—117 f. nawet po 94 rub. nabywców znaleźć niemoże. Urodzaje tegoroczne w promieniach Rygi nader są piękne i obfity zapowiadają omłót.

— HANDEL ODESSKI. — Donoszą nam z Odessy pod d. 2 b. m.: Nowiny moje dzisiejsze muszą być nader krótkie, bośmy ostatniemi czasy niewiele robili, a więc i treści do opowiadania niemamy. Ceny na rynku odesskim stoją teraz jak następuje: pszenica ozima po 7 r. 50 do 8 r. 75 k.; girka po 7 r. 85 do 8 r. 45 k.; sandomierka po 8 r.; kukuruza po 4 r. 50 do 60 k. za czetw.; wełna myta prosta po 8 r. 65 do 75 k., siwa i czarna po 6 r. 15 do 50 k. za pud. Fracht do Brytanji Wielkiéj od 35 do 37 szyl. 6 pensów za pud; do portów morza Śródziemnego 2 fr. 35 cent.; do Triestu 1 fr. 25 cent.

NOWE KSIĄŻKI. Pieśni Ludu w Górnym Szląsku z muzyką, zebrał i wydał w Wrocławiu Juljusz Roger, oto posłuchajmy, jak sam mówi o nich w przedmowie:

„Niedorzecznie jest mowę Górno-szlązaków ogłaszać zepsutym dyalektem języka polskiego. Bo choć są w niéj germanizmu, i w niektórych okolicach wpływ języka czeskiego, — z tém wszystkiém jednak mowa Górnoszlązaków w ogóle jest tym samym językiem, jakim mówi lud po wsiach po zagranicami Górnego - Szląska.“ Obszerny ten tom, wydany bardzo starannie i pięknie, kosztuje na miejscu 18 złp. i dzieli się on na pieśni: wojackie, myśliwskie, pasterskie i rolnicze, rzemieślnicze, młynarskie, cygańskie, ballady miłośne, weselne, kolendowe i pijackie, które jednak jak np. zwierzęce, pożegnalne za zbyt drobiazgowe uważamy. Wiele z tych pieśni, lecz w inną już przybrane szatę, czytaliśmy w zbiorach pieśni Wojcickiego, Kolberga i innych. Zbiory te wraz z pieśniami Wacława z Oleska, oraz litewskiemi Ludwika Jucewicza i innemi, są nieocenionemi skarbami piśmiennictwa polskiego. Dodamy tu jeszcze, że i w Dolnym-Szląsku między ludem polskim niemały skarb pieśni znajduje się do utrwalenia go w oddzielném wydaniu, bo i około Wrocławia, lud po wsiach polskim mówi językiem. W zbiorze pieśni p. Rogera, o którym mowa, spotykamy w przypisach objaśnienie, że koń brony wspominany w pieśniach, ma źródłosłów w niemieckiém braun brunatny, czarny); w czém jednak zwracamy uwagę, że gdzie indziéj wspominany w pieśniach polskich koń wrony czyli czarny, jak wrona odpowiada tamtemu. W języku bowiem, polskim, i w ogóle w słowiańskim B często przemienia się w W. i nie psuje znaczenia wyrazu, i tak np. z wyrazu bąbel, utworzył się wąwel, czyli wawel; wyraz staro-słowiański wielij, wielki, ma jedno źródło z wyrazem biały; nazwa duchów wiły pochodzi od biły, białe i t. p. Nic też to nie przeszkadza, aby braun i wrony nie miały pochodzić z jednego niegdyś źródła; boć i nazwy niektórych liczb, niektóre słowa jak np. jest, i t. p. z jednego, wspólnego niegdyś pochodzą pierwiastku.

W końcu wspomnimy tu o świeżo w Warszawie wyszłéj książce; są to Starożytności greckie czyli obraz politycznego, społecznego i prywatnego życia starożytnych Greków; dziełko to szkolne Bojesena przełożył Ig. Boczyliński nauczyciel gimnazjum 1-o w Warszawie. Jest one dla nas nowością na tém polu; starożytności łacińskie wykładano w Królestwie w gimnazjach po łacinie z bardzo treściwéj książeczki, greckich zaś starożytności dla uczniów skreślonych nie mieliśmy dotąd. Przy ustanowieniu szkoły głównéj tém więcéj ono jest na dobie; w każdym zaś razie i dla każdego klassyczna przeszłość grecka w wielu względach może być wzorem.

Jak więc widzimy, i w obecnych czasach pióro uczonych nie zalega odłogiem; a uczyć się w każdym czasie, w każdym wieku, przez całe życie potrzeba; więc też radośnie witamy zawsze prawdziwe użyteczne utwory czy to estetyczne, czy też rozwijające zakres wiadomości najpotrzebniejszych. Et haec facienda!

G.

PRZEGLĄD ROLNICZY.

Kilka praktycznych uwag, o osuszaniu błót, bagien i w ogóle wilgotnych sianożęci.

Błota, bagna, trzęsawiska, w ogóle miejsca wilgotne tworzą się w skutek nagromadzenia wody w pozycjach żłobowatych, gdzie ona znajduje się w spoczynku i nie odświeża przypływem i w takim razie pokrywa się roślinnością. Gromadzenie się wody w wklęsłościach powierzchni gruntu jest skutkiem napływu wody z miejsc wyższych, gromadzenia się wody deszczowéj i nakoniec tak zwanych krynic podziemnych. Uważając grunt torfowy w rozmaitych jego gatunkach, bagna, które on tworzy bywają dwojakie: to jest łąkowe i mechowe, w piérwszych torf znajdujemy całkowicie rozłożony aż do saméj powierzchni bagna, w drugim razie on pokryty jest cieńszą lub grubszą warstwą nierozłożonych roślin. Od grubości téj warstwy zależy możliwość osuszenia mechowego błota, ponieważ na warście składającéj się z nierozłożonych roślin ani zboże ani trawy rosnąć nie mogą.

Oprócz torfowych spotykamy jeszcze błota, które w skutek długiego stania na nich wody wiosennéj, przemieniają się w zimne sapy i wydają tylko kwaśne i błotnistne trawy, miejsca takie prawie zawsze pokryte bywają kępinami.

O stopniu rozkładu a ztąd i siłach produkcyjnych gruntu baguistego sądzić możemy z roślinności i jéj gatunków, jaką obecnie wydaje.

Sposoby osuszania błot. Główném zadaniem osuszenia błot jest usunąć przypływ wody za pomocą rowów odprowadzających i kommunikacyjnych, powtóre wyprowadzić wodę zatrzymaną, co osiągamy za pomocą różnych sposobów, i tak: za pomocą kopania rowów odkrytych lub podziemnych ścieków (drainage); za pomocą parowania czyli wysychaęcia wody przez nasypanie ziemi, nakoniec, przepuszczeniem wody w dół, przez dno bagna dokopując się warstwy jego przenikliwéj, co za pomocą studzień przeciw-działających i rur ruchomych osiągamy. Możliwość zastosowania któregokolwiek z tych sposobów zależy od stopnia spójności i jakości gruntu, położenia jego miejscowego i od rodzaju oraz grubości warstwy jego rodzinnéj, pod dnem bagna znajdującéj się.

Niwelacja i sondowanie błot. Przystępując do osuszenia, najprzód trzeba wiedzieć, czy ma być osuszaną cała przestrzeń błota czy też jakokolwiek najniższa część jego. Osuszenie całéj przestrzeni wymaga ścisłego zbadania głębokości i w ogóle wykazania dwóch punktów największéj i najmniejszéj, daléj oznaczenia przestrzeni i jéj wyniosłości, odnośnie otaczającéj ją miejscowości, osobliwie łączących się z nią strumieni wód i w ogóle nizin, żeby najprzód można osądzić czy jest możliwém i w jakiém stopniu odprowadzenie wilgoci, za pomocą rowów. Daléj należy zbadać, czy przestrzeń mająca być osuszaną nie jest wystawioną na przypływ wody zewnątrz, co można usunąć za pomocą rowów ochronnych poprzecznych, dla tego też oprócz dokładnéj znajomości miejsca, należy zrobić niwelacją i sondowanie głębokości po linji podłużnéj przecięcia błota, przedłużając niwelacją i za obrębem bagna w kierunku téj pochyłości, gdzie zamierzamy zrobić główny spad. Jeżeli przestrzeń nie jest zbyt obszerna, to niwelacją uskuteczniamy w rozmaitych kierunkach; na małych przestrzeniach dosyć zrobić kilka poprzecznych przecięć, łącząc je z podłużną linją niwelacyjną.

Powierzchnia takich niewielkich bagien zawsze prawie horyzontalna i dla tego też tu można poprzestać na samém tylko sondowaniu, prowadząc niwelacją po głównéj linji ich przecięcia. Na niewielkich błotach i przy zupełnym braku znajomości niwelacji, należy na wiosnę uważać i naznaczać którędy woda naturalnie odpływa.

Sondowanie bagna robi się w celu oznaczenia stopnia zwięzłości i głębokości warstwy błotnistéj. Najprostszy sposób przy niewielkiéj głębokości i kiedy się nie ma pod ręką ani sondy ani świdra, jest następne: bierze się prosty kół grubości około 3-ch cali i robi się na nim trójkątne dość głębokie wyrznięcie w odległości ¼ arszyna jedne od drugiego, taki kół zabija się w głąb gruntu aż do twardego dna.

Przy wyjęciu koła, w tych wydrążeniach zostaną ślady błotnistego gruntu, z których można sądzić o stopniu jego zwięzłości i składu; daléj znów długość zagłębienia się koła oznacza głębokość błota, dla tego też na tym kole powinna być narznięta miara do dwóch cali licząc z dołu w górę. Sondowanie błota i wymierzenie jego głębokości zwyczajnie robią się obok punktów niwelacyjnych i tak się umieszczają na planie, lecz jeżeli przy tych punktach zauważamy zbyt nagłe zmiany głębokości, to w takim razie dla sondowania należy brać punkta pośrednie.

Osuszenie błot za pomocą rowów. Kiedyśmy już ukończyli pierwotne poszukiwania, najprzód należy nam wybrać najdogodniejszy kierunek dla rowu odprowadzającego a następnie już na samém bagnie dla bocznych rowów. Skuteczne osuszenie bagna zależy od szczęśliwego wyboru tego punktu z jego brzegu, gdzie najdogodniéj zrobić otwór początkowy rowu odprowadzającego, który przechodzić powinien zewnątrz bagna. Tu należy zwrócić uwagę, żeby rów ten znajdował się w najniższém miejscu i znów żeby od niego do miejsca gdzie zamierzamy spuścić wodę z bagna był dostateczny spadek i jak można najbliższa odległość; naturalnie, że nie wszystkie te warunki w praktyce szczęśliwie razem bywają zgromadzone, lecz głównie należy wziąść to za prawidło, że rów odprowadzający zewnątrz bagna należy prowadzić o ile tylko możność pozwoli w stałym twardym gruncie, inaczéj rów ten będzie ciągle zapływał i tylko osuszenie błota utrudni.

Do rowu odprowadzającego prowadzi się główny rów osuszający, przechodzący po linji głównego przecięcia i głębokości błota, do niego już jak do głównéj arterji prowadzą się poprzeczne rowy umieszczając je w niższych miejscach, gdzie zauważymy większe zbieranie się wody. Rowy należy starać się prowadzić w kierunku linij prostych a w razie zmiany kierunku robić zagięcia jak najłagodniejsze i o ile łuk będzie większy tém lepiéj; także nie należy nigdy dopuszczać, aby przecięcia się rowów z sobą czyli łączenia się jednego rowu z drugim wypadały pod kątem prostym, lecz lepiéj daleko kiedy to się uskutecznia w kierunku linji ukośnéj, łagodnie zaokrąglonéj. Liczba rowów zależy od wodnistości błota i od miejscowości; często się zdarza, że dostateczném jest przeprowadzić jeden główny rów osuszający przechodzący przez całe błoto, połączyć go z rowem odprowadzającym, dodać z jednéj i z drugiéj strony po jednym rowie poprzecznym i cała czynność skończona, lecz takie położenie rzadko się zdarza i na małych bardzo przestrzeniach. Strumienie wpadające do błota oddzielają się od niego za pomocą rowów zewnętrznych odprowadzających; jeżeli chcemy osuszyć pewne jakieś miejsca w pośród bagna znajdujące się, to je otacza się naokoło rowem i daje się odpływ wody za pomocą rowu odprowadzającego.

(Dokończenie nastąpi).

ROZMAITOŚCI.

— Podajemy tu wyjątek z procesu, jaki miał miesce niedawno w Paryżu. Proces ten tém jest ciekawszy, że przed trybunałem izby kryminalnéj stanął członek ciała prawodawczego p. Didié. Oto jak się rzeczy miały. Deputowany ten zajęty był bardzo pewną młodą osobą, któréj matka jaśniała kiedyś na scenie. Pewnego poranku, Figaro ogłosił, że wyżéj wymieniona osoba wychodzi za mąż i ma się rozumieć, przy téj zręczności odkrył publiczności kilka interesujących szczegółów o matce i córce. Didié dowiedział się o tém od przyjaciela swojego; chcąc przekonać się o prawdzie, udał się do kawiarni, przejrzał pismo jak szalony, rzucił się do doróżki i kazał się zawieźć do redakcji Figaro, na bulwarze Montmartre. Zapytał o wydawcę; służący wprowadził go do dość ciemnego korytarza, gdzie Didié spotkał się twarz w twarz z p. Villmessan. Co ci panowie powiedzieli sobie, nie wiadomo; wydawca opowiada tylko, że deputowany wywijał kijem i krzyczał: canaille! P. Didié upewia, że w przystępie gniewu, rzucił się na przeciwnika swego, uderzył go, a potém bił kułakami. Mówią, że Villmessan, były lew paryzki, Herkules z postaci, z chrześcijańską cierpliwością zniósł uderzenie kija, że potém udał się do lekarza, prosił go, ażeby ten obejrzał siniaki i w razie potrzeby, zaświadczył o nich piśmiennie. Mówią też, że wydawca Figaro posłał nazajutrz sekundantów, lecz Didié niechciał ich widzieć nawet. Według prawa, nie można wezwać do sądu deputata w czasie posiedzeń; ale posiedzeń nie było, i trybunał prędko wypełnił powinność swoją, skazał Didié na dwa miesiące więzienia, na zapłatę 500 franków sztrafu i kosztów prawnych. W drugiéj instancji, sąd przejrzał apelację Didié i postanowił: Zważywszy, że pan Didié miał prawo i słuszność do gniewu, ponieważ pan Villmessan go obraził moralnie, zważywszy, że rany ostatniego wcale nie są niebezpieczne i nie przerwały prac jego; ponieważ rany te tak były lekkie, że wydawca (są to słowa obrońcy Didiégo) tegoż samego dnia udał się do passażu opery, a nazajutrz był na operze, sąd skrócił naznaczony termin i skazał go na jeden miesiąc więzienia. Pan Villmessan był rad zapewne, że mu się udało wsadzić do więzienia deputowanego, lecz mowa głównego adwokata pana Dupré-Lassalle musiała zatruć tę radość. Podajemy tu wyjątek: „....Mówię to o dziennikach, które na wzór Figaro, żyją zgorszeniem, wzbogacają się obmową, lekceważą opinją bliźniego i powoli podkopują to wielkie prawo szacunku, stanowiące podstawę społeczności. Pan Villmessan skarży się, że wpadli do domu jego, że go wybili... A cóż on sam robi?... Gwałtem się wciska w tajemnice rodzinne i odkrywa je przed publicznością, obraża opinje, których nie można bronić, ponieważ obrona zraniłaby więcéj serca obrażonych.“

—Jeżeli kiedy gienjusz ludzki okazał się w całéj swéj mocy, to zapewne w teoretycznych dowodzeniach o wirach otaczających ciała niebieskie. Przed Descartem nic jeszcze nie było pewnego, uzasadniowego, dowodzenia nie były tak śmiałe. Wielki ten filozof, widząc, że w świecie jest materja, przypuścił że jest próżnia i kazał światu wirować około punktów środkowych przyciągających, tworząc systemata mniéj więcéj złożone. Po nim wielki Newton obalił na zawsze systemat, który w obec ciągle przeobrażającéj się i rozwijającéj nauki musiał poprzedzać systemat powszechnego przyciągania. Najprzód dowodzono o przestrzeniach zapełnionych, późniéj o próżniach istniejących w niezmierzonych głębokościach oddzielających ciała niebieskie, w pasie gwiazdowym, chmurnym, jako też w naszym systemacie słonecznym. Nie chcąc zaś zniszczyć zdania, które pomaga filozofom podtrzymywać najróżnorodniejsze przypuszczenia, hypoteza atmosfery była metą dozwalającą gwiazdom krążyć w środku nie stawiącym oporu i ułatwiającą uczonym objaśnienie fenomenów światła, ciepła i t. d. W téj chwili pan Hoefer zrobił nowe przypuszczenie; znajdujemy je w piśmie perjodycznem Kosmos i podajemy zeń wyjątek:

„Ci którzy badali kształt ziemi, badali tylko jéj kształt dotykalny. Powietrze również jak woda i ciała stałe jest materją. A więc gdzie się kończy ten niezgłębiony ocean wód, którego jesteśmy skorupą? jakie jego granice? jaka jego powierzchnia? Nikt o tém nie wie. Wiemy tylko, że są przeciągi powietrza regularne i nieregularne, że są nawet przypływy i odpływy tak jak w oceanie, gdzie szeleszczą zwierzęta wodne. Według wszelkiego prawdopodobieństwa, gdybyśmy z księżyca na ziemię naszą patrzali, atmosfera zdawała by się nam być kręgiem jaśniejącym i otaczającym ziemię naszą. Tak jak ziemia nasza otoczoną jest oceanem z gazu, który utrzymuje w płynnym stanie lub w zawieszeniu wszystkie materje ulatniające się (stałe i płynne) a z którémi jest w zetknięciu, tak samo i ten ocean otoczony jest inną atmosferą, składającą się z najsubtelniejszych materji. Przypuszczać można, że drugą atmosferę otacza trzecia, a potém czwarta i t. d. Hypoteza ta naturalnie przywróciła by ciągłe trwanie materji i ruchu bez wpływu tego deus ex machina, jak nazywają eter. Tym sposobem planety, satelity i wszystkie atomy, krążą koło siebie wraz ze środkowym atomem, naszym jak proszek małym światem, który jest niewięcéj jak cząstką nieskończenie małego zbioru który nazywa się światem. Kiedy fizycy poznają prawdziwy kształt naszego atomu planetarnego, wśród kołysania się tych współcześnie istniejących atomów i proszków solidarnych świata naszego, embryologiści poznają wiele! Ale pomimo pomocniczych nauk, jak transcendentalna matematyka ta dzielna i wspaniała dźwignia myśli ludzkiéj, nie docieczemy tego i za 3,000 lat.“ Łatwo zgadnąć, że myśli te składają teorję wirów; jest jednak ta główna różnica, że Descartes u kresu systematu swojego mieści materję gęstą, w wyżéj wymienionéj hypotezie zaś dzieje się to przeciwnie.

— Pewien Anglik podróżujący po Japonji, opowiada, iż w dni świąteczne, mieszkańcy miasta Jeddo, napełniają okolice miasta, nadając im dziwne ożywioną postać. Obywatele japońskiéj stolicy, również jak i mieszkańcy Paryża i Londynu, w chwilach wolnych od zajęcia, śpieszą odetchnąć świeżém powietrzem i całemi rodzinami od rana wysypują się za miasto, na łąki malowniczo rozrzucone naokoło grodu. Ohee dla mieszkańców Jeddo jest tém samém, czém lasek buloński dla paryżanów. Trudno wyobrazić sobie przyjemniejszéj, bardziéj malowniczéj i wygodnéj pod każdym względem miejscowości. W dni świąteczne przepełnia się ożywionym tłumem spacerujących we wszelkich kierunkach. Szanowni ojcowie rodzin z żonami i dziećmi sadowią się zazwyczaj pod cieniem rozłożystych drzew i ze szczególną rozkoszą wypróżniają przyniesione kosze z rozlicznemi przekąskami i przysmakami. Do Ohee prowadzi szeroka droga, z obustron któréj wznosi się szereg wspaniałych will, najdziwaczniejszéj architektury. Za willami rozciągają się obszerne pola, objęte gęstym lasem. W Ohee znajduje się austerja, w któréj zwyczajnie piją herbatę, roznoszoną przez piękne dziewczęta. Austerja ta, jedna z najmodniejszych, składa się z kilku pięknie przyozdobionych komnat, wychodzących na obszerny ogród, po którym przebiegają wijące się strumienie pomiędzy zwrótnikowemi roślinami. Krajobraz, widzialny z balkonu austerji, czarujący. O pół wiorsty od Ohee znajduje się wzgórze pokryte grupami rozłożystych drzew. Od czasu do czasu przyjeżdża tu na łowy Tajkun (cesarz świecki). Prócz tego latem na tém wzgórzu odbywają się ćwiczenia wojskowe japońskiéj gwardji w obecności Tajkuna i osób składających orszak.

— Długo mniemano, że Chiny są państwem jednolitem i jednakowém; tymczasem kapitan Blakiston w swojéj ciekawéj podróży, uważa, iż dotąd bardzo powierzchownie znano ten dziwny naród. W Ping-Shang spotkał ludzi zupełnie nowych i nieznanych, i wcale niepodobnych do pospolitych Chińczyków. Są to tak zwani Mino-tse. Pod względem fizycznym różnią się zupełnie od Chińczyków, twarze mają dłuższe, nos prawie prosty i mniéj przypłaszczony, i tylko bardzo ciemna płeć różni ich od Europejczyków. Mieszkańcy Ping-Shang, widząc przybyłych pierwszy raz europejczyków zwali ich białemi Mino-tse. Z cudzoziemcami chętnie zawiązują stosunki pokazywali im zaraz swe głowy zupełnie ogolone, bez warkoczów i odpowiadali chętnie na zadawane im pytania, radzi byli bardzo z otrzymanych podarunków, chociaż te wcale nie były wspaniałe, składały się bowiem z noża rzeźniczego i czterech naczyń od piwa.

— W królewieckim teatrze miał miejsce następujący komiczny wypadek. Jedna ze znanych niemieckich artystek, panna Jonauschack występowała w roli „Dziewicy Orleańskiéj“ Szyllera. W jednéj ze scen ostatniego aktu, artystka uciekając z więzienia, miała wyrwać pałasz u jednego z angielskich żołnierzy, którzy ją strzegli. W Królewcu zaś w rolach wojennych figurantów występują pruscy żołnierze. Żołnierz, u którego Dziewica Orleańska chciała wyrwać pałasz, znajdował się po raz pierwszy na scenie i nie miał żadnego pojęcia ani o Szyllerze, ani o Dziewicy Orleańskiéj. Gdy więc artystka chciała wyrwać mu pałasz, jął się sprzeciwiać i zawołał głośno: „Nie, nie oddam mojego pałasza.“ Łatwo wyobrazić sobie śmiech, jaki wybuchnął przy tych słowach, wyrażonych w prowincjonalném narzeczu, które tak się dziwnie odbija przy górnym języku tragedji Szyllera. Rozgniewana artystka, wyrywa pałasz i rani sobie rękę. Po skończoném widowisku oświadczyła dyrektorowi teatrów, że nie wystąpi nigdy w Królewcu.

— Owady téj wiosny wielkie spustoszenia poczyniły w Szwajcarji, a Hiszpanja cierpi od szarańczy, któréj takie mnóstwo naleciało do Estremadury i Staréj Kastylji, iż zwierzchność tych prowincji zbiera po wioskach robotników i wzywa wojsko do wyniszczenia owadów. Dawniéj szarańcza miała swojego adwokata, który ją bronił przeciwko adwokatowi podupadłych skutkiem téj plagi rolników. Wyrok wydany 1516 roku przez sędziego konsystorjalnego miasta Troies, w następnych brzmi słowach: „Wysłuchawszy obie strony, oddając słuszność prośbie mieszkańców miasta Vilnox, rozkazujemy gąsiennicom, by się oddaliły w ciągu dziesięciu dni, a w razie nieposłuszeństwa, rzucamy na nie klątwę.“

— W Paryżu grają teraz w teatrze z wielkiem powodzeniem „Tajemnicę Miss Aurory“ sztukę przerobioną z romansu angielskiego. Główną rolę grają tam duchy. W jednéj scenie zjawiają się trzy widma, ale nie są to już duchy żywe, w osobie pobielonego aktora, jak to się dawniéj działo. Duchy teraźniejsze przybierają postać rzeczywistszą, a to za pomocą wklęsłych zwierciadeł ustawionych za sceną. Nowy ten wynalazek robi wielkie wrażenie, ale zapewne Paryżanie i z tego rodzaju nowemi duchami prędko się oswoją.

— W jednym z amerykańskich dzienników podają fakt, dowodzący istniejącego związku dusz. Pewien bogaty szlachcic Broo, w Indjach znikł; nikt nie mógł się dowiedzieć gdzieby się podział. Przyjaciel jego Loiter, miał dziwny sen. Śniło mu się, że widzi Broo w małym lasku, oddalonym od wioski, w któréj mieszkał, o dwie mile. Nazajutrz Loiter udał się w towarzystwie trzech znajomych do tego lasku i znalazł przyjaciela swego nurzającego się we krwi. Przyczyna śmierci niewiadoma. Sądzą jednak, że nieszczęśliwy sam się zabił.

Królewiec, d. 21 sierpnia 1863 r.

Od dawna nie mieliśmy tak uśpionego handlu i tyle niechęci do tranzakcij zbożowych, jak w ostatnich ośmiu dniach.

Ze wszystkich stron odbieramy wiadomości o dobrych obfitych zbiorach i spadających cenach.

Prócz cokolwiek pszenicy i żyta z Rossji, nie dostawiono innego ziarna.

Dzisiaj płacono za szefel:

	wagi.	korzec.	
Pszenicy czerwonéj . .	124—130	35 —38½	złp.
„ pstréj	125—128	37¼—38¼	„
Żyta	120—125	22¾—25½	„
Piękne rossyjskie	½ do 1 sgr. wyżéj.		
Jęczmienia małego. . .	102—106	17½—18½	„
„ dużego . . .	105—114	18½—20½	„
Owsa	75— 85	13 —15	„
Grochu biał. na paszę. .	—— —	26 ——	„
„ do gotowania . .	—— —	27½——	„
„ zielonego . . .	—— —	26 ——	„
„ burego	— —	27 ——	„
Bobu	— —	29 ——	„
Wyki	— —	20 ——	„
Rzepik	— —	52½——	„

Len niżéj, 110 f. piękne średnie 72 sgr —36 złp.
Wełna cokolwiek lepiéj.

FRYDERYK LAUBMEJER.
Agencja Domu Nałuiemańskiego w Królewcu.

KURSA GIEŁDOWE.

PETERSBURG, 13 (25) sierpnia.

Sześcioprocentowe ross. srebr. . .	107½, 108%.
Pięcioprocentowe 1-éj pożyczki	91¼.
„ 2-éj „	„
„ 3-éj „	97.
„ 4-éj „	97.
„ 5-éj „	92, 91¼.
„ 6-éj „ . (żąd.) .	98.
„ 7-éj „	92¾.
Czteroprocentowe 1-éj, 2-éj, 3-éj i 4 éj poż.	„
„ 5-éj poż.	„
Pięcioproc. bilety banku państwa.	96, 96¾, 97, 96½.
Akcje Głównego Tow. kolei żelaz. . . .	108½, 108.
Obligacje 4½ proc. tegoż. Tow.	82½.
Akcje ryzko-dynab. kolei żelaz. . . .	92½.
Weksle (na 3 mies.): na Londyn	37 5/16, 13/32 p.
— — na Amsterdam	183½ c.
— — na Hamburg	33¼, 5/16 sz. b.
— — na Paryż . .	392, 393 c.
Disconto od 7% do 8 %.	

WARSZAWA, 25 (13) sierpnia.

Listy zastawne oprócz kuponu . .	14 r.	75²/₂k.	
Obligi skarbowe — —	81—	40	—
Akcje Główn. Tow. kolei żel. (żąd.) .	111—	„	—
Akcje spółki żeglugi parowéj	„ —	„	—
Obligacje tejże spółki	„ —	„	—
Akcje drogi żel. warsz.-bydgoskiéj (żąd.)	85—	50	—
— — warsz.-wiedeńskiéj (żąd.)	76—	„	—
Weksle: na Berlin (2 mies.) za 100 tal.	97—	20	—
— na Hamburg (2 m.) za 300 m. b.	147	30	—
— na Paryż (2 mies.) za 300 fr.	77—	85	—
— na Wiedeń (2 mies.) za 150 złr.	87—	30	—
— na Londyn (2 mies.) za 1 fst.	6—	51	—
— na Petersburg (1 m.) za 100 r.	99—	50	—
— na Moskwę (1 mies.) za 100 r.	„—	„	—

RYGA, 14 (26) sierpnia.

Pięcioproc. 5-éj pożycz.	92¾ %.
Pięcioproc. bilety bankowe	97½.
Weksle na Londyn	37 5/16 p.
— na Hamburg.	33, 5/16 sz. b.
— na Paryż.	392 c.
— na Amsterdam	183½ c.

BERLIN, 24 (12) sierpnia.

Rossyjskie 5-procentowe 5-éj poż. . . .	88¼ %.
— — 6-éj poż. . . .	95⅛.
Polskie obligacje skarbowe oprócz kup. .	77⅞.
— listy zastawne	90¼.
— bilety bankowe.	92¾.
Weksle: na Petersburg (3 tyg.) za 100 r.	103⅛, 102¾ t.
— na Warszawę (krótki term.) za 90 r.	92 tal.

HAMBURG, 24 (12) sierpnia.

Rossyjskie 5-proc. 5-éj pożyczki. . . .	84¾ %.
— — 6-éj pożyczki . . .	91 %.
— — 7-éj pożyczki . . .	87¼ %.
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r. .	32 sz. b.

AMSTERDAM, 24 (12) sierpnia.

Rossyjskie pięcioproc. 5-éj pożyczki. . .	83⅛ %.
— — 6-éj p.	90 c.
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r.	176½ % c.

LONDYN, 24 (12) sierpnia.

3-procentowe ang. konsolidy.	93¼ %.
Rossyjskie 5-proc. 2-éj poż.	94½.
— — 7-éj poż.	92¼.
Weksle na Petersburg (3 mies.) . . .	36⅛ p.

PARYŻ 16 (4) sierpnia.

Renta 3-proc.	67, 60.
Akcje kredytu ruchomego.	1103.
Akcje Główn. Tow. kol. żel.	„
Weksle na Petersburg za 1 r.	„ c.

ОБЪЯВЛЕНІЯ. OGŁOSZENIA.

Начальство Виленской дирекціи училищъ, симъ объявляетъ, что вслѣдствіе распоряженія высшаго начальства, при пріемѣ учениковъ съ гимназію, будетъ руководствоваться слѣдующими правилами:

§ 1. Ученики, желающіе вновь поступить въ заведеніе, при поступленіи, должны представить метрическое свидѣтельство о рожденіи и крещеніи и документы о происхожденіи. Въ противномъ случаѣ они ни подъ какимъ предлогомъ не будутъ приняты. Это же праприло во всей силѣ будетъ соблюдаемо и при принятіи прежде бывшихъ учениковъ.

§ 2. Ученики, возвращающіеся въ заведеніе съ вакаціоннаго времени, должны представить удостовѣреніе отъ мѣстныхъ полицейскихъ управленій, что они не участвовали въ мятежныхъ дѣйствіяхъ.

§ 3. Родители и опекуны, проживающіе въ городѣ, должны представить гимназическому начальству подписку въ томъ, что въ случаѣ, если опредѣляемыя ими дѣти или воспитанники, окажутся виновными въ произведеніи какихъ либо безпорядковъ, или участіи въ политическихъ волненіяхъ,— то они обязываются уплатить штрафъ за каждаго изъ такихъ воспитанниковъ отъ 100 до 200 руб. сер., по усмотрѣнію мѣстной власти и сообразно степени виновности ученика.

§ 4. Иногородные родители и опекуны обязаны представить гимназическому начальству поручительную подписку одного изъ благонадежныхъ лицъ, имѣющихъ недвижимую собственность, въ томъ, что лице это принимаетъ на себя отвѣтственность за опредѣляемаго ученика, и въ случаѣ, если послѣдній окажется виновнымъ по участію въ политическихъ безпорядкахъ или прикосновенности къ онымъ,— то поручитель обязызается уплатить штрафъ въ размѣрѣ, показанномъ въ § 3. Такого рода поручительство должно быть засвидѣтельствовано мѣстною Полиціею въ политической благонадежности лица, дающаго подписку и въ состоятельности уплатить штрафъ за принимаемыхъ на поручительство учениковъ. Одному и тому же лицу брать на свое поручительство болѣе трехъ учениковъ не дозволяется.

Директоръ Г. *Курнатовскій.*
Письмоводитель *Матковскій.* 2—450

Zwierzchność Wileńskiéj Dyrekcji szkół ogłasza niniejszém, iż w skutek rozporządzenia wyższéj władzy przy przyjęciu uczniów do gimnazjum będzie się trzymać następujących przepisów.

§ 1. Uczniowie życzący na nowo wstępować do zakładu przy wstąpieniu powinni złożyć metrykę urodzenia i chrztu oraz dokumenta o pochodzeniu. W przeciwnym razie pod żadnym względem przyjęci niebędą. Toż samo ma się rozumieć i o uczniach, którzy byli uprzednio.

§ 2. Uczniowie powracający do zakładu z wakacji, powinni przedstawić zapewnienie od miejscowych policyjnych zarządów, iż niebrali udziału w czynnościach powstańczych.

§ 3. Rodzice i opiekunowie mieszkający w mieście powinni przedstawić władzy gimnazjalnéj podpisy o tém, iż w razie jeśli oddawane przez nich dzieci lub wychowańcy okażą się winnymi jakich nieporządków lub udziału w politycznych zaburzeniach—to oni obowiązują się opłacić sztraf za każdego z takich wychowańców od 100 do 200 rub. sr. podług uznania władzy miejscowéj i stosownie do stopnia winy ucznia.

§ 4. Rodzice i opiekunowie z prowincij powinni przedstawić władzy gimnazjalnéj zaręczenie na piśmie jednéj z wiary godnych osób, mających nieruchomą własność, w tém, iż osoba ta bierze na się odpowiedzialność za oddawanego ucznia i w razie, jeśli ostatni okaże się winnym udziału w politycznych nieporządkach lub zamięszania w takowych, to poręczyciel obowiązuje się zapłacić sztraf w ilości wskazanéj § 3. Takiego rodzaju poręka powinna być poświadczona przez miejscową policję, o politycznéj wiarogodności osoby dającéj porękę i o możności opłacenia sztrafu za przyjętych na porękę uczniów. Jedna osoba nie może brać na swą porękę więcéj nad trzech uczniów.

Dyrektor Kurnatowski.
Sekretarz Matkowski.

Такъ какъ домъ, строющійся иждивеніемъ дворянства Свенцянскаго уѣзда, не можетъ быть оконченъ къ 15 августу, то свенцянская дирекція училищъ симъ объявляетъ, что пріемъ и экзамены вновь поступающихъ въ Свенцянскую гимназію учениковъ въ наступающемъ учебномъ $18^{63}/_{64}$ году, будутъ производиться 1-го сентября сего года. Г. Свенцяны августа 3 дня 1863 года.

Директоръ *Бели.*
Письмоводитель *Петкевичъ.* 2—442

Ponieważ dom budujący się kosztem dworzaństwa święciańskiego powiatu niemoże być ukończony do 15 sierpnia, przeto dyrekcja święciańska szkół niniejszém ogłasza, iż przyjmowanie i egzamina nowo-wstępujących do gimnazjum święciańskiego uczniów w nadchodzącym roku szkolnym $18^{63}/_{64}$ odbywać się będą 1 września bieżącego roku. Święciany 3 sierpnia 1863 roku.

Dyrektor Belli.
Sekretarz Pietkiewicz. 1—442

Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его 23 іюля сего года состоявшагося, на удовлетвореніе долговъ насьѣдниковъ евреевъ Мовши и Леи Койранскихъ, по векселямъ и заемнымъ письмамъ: а) еврейкѣ Фейгѣ Кохanской въ остальномъ за надплатою количествѣ 170 руб.; б) Лейбѣ Блоху 100 руб., в) Давиду Зуку 4500 р.; г) Миркѣ Блоховой 450 р.; д) Сорѣ Цымберговой 350 р.; е) провіянтскому вѣдомству полупроцентовъ за незастрахованіе дома Койранскихъ во время состоянія въ залогѣ 195 р. 31¾ коп.; ж) Хаиму Койранскому 300 р.; з) съ одного Шліомы Койранскаго Левину Чахасу 200 р., съ процентами, подверженъ въ публичную продажу въ части каменный, а въ части деревянный одноэтажный домъ упомянутыхъ Койранскихъ, состоящій въ г. Вильнѣ 1-й части 3-го квартала при Остробрамской улицѣ подъ N. 1276, оцѣненный по четырехълѣтней сложности средняго чистаго годоваго дохода въ 2112 р., и для произведенія таковой продажи назначенъ въ присутствіи сего правленія вторычный торгъ 7 числа октября мѣсяца 1863 года, съ 11 часовъ утра, съ узаконенною послѣ онаго чрезъ три дня переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги относящіеся къ этой публикаціи и продажѣ, могутъ найти оныя по 3 отдѣленію 8 столу сего правленія. Августа 3 дня 1863 года.

И. д. совѣтника *Назаренко.*
Секретарь *Комаръ.*
Столоначальникъ *Кодзь.* 1—443

Wileński rząd gubernjalny ogłasza, iż skutkiem decyzji 23 lipa r. b. na opłacenie długów spadkobierców izraelity Mowszy i Lei Kojrańskich za obligami i wekslami: a) żydówce Fejdze Kochańskiéj w pozostałéj za nadpłatą ilości 170 rub. i b) Lejbie Błochowi 100 rub. c) Dawidowi Żukowi 4,500 r. d) Mirce Błochowéj 450 r. e) zarządowi prowjanckiemu pół procentów za nieubezpieczenie domu Kojrańskich w czasie zostawania onego pod zastawem 195 r. 31¾ k. f) Chaimowi Kojrańskiemu 300 r. g) od Szlomy Kojrańskiego Lewinowi Czachasowi 200 r. z procentami, oddaje się na licytację w części murowany a częścią drewniany jednopiętrowy dom rzeczonych Kojrańskich, położony w Wilnie 1 części 3-m kwartale przy ulicy Ostrobramskiéj N 1276, oszacowany podług 4-letniéj summy czystego dochodu 2112 r. i powtórny termin téj sprzedaży w rządzie gubernjalnym przeznacza się 7 października o 11 godzinie z rana z prawnym we 3 dni przetargiem. Życzący przejrzeć papiery mogą je znaleźć w 3 wydziale 8 stole tegoż rządu. 3 sierpnia 1863 r.

P. ob. radcy Nazarenko.
Sekretarz Komar.
Nacz. stołu Kodź. 443—1

На отдачу въ арендное содержаніе съ 29 сентября 1863 года состоящихъ въ вѣдѣніи опеки домовъ, въ Виленской дворянской опекѣ будутъ производится 23 августа сего года торги, съ узаконенными чрезъ три дня переторжками; почему желающіе участвовать въ торгахъ, благоволятъ явиться въ опеку на назначенный срокъ съ достаточными залогами, гдѣ будутъ предъявлены инвентарные описи домовъ отдаваемыхъ въ аренду.

Членъ опеки *Володко.*
Письмоводитель А. *Чижъ.* 1—452

Na wydzierżawienie od 29 września 1863 roku zostających w zawiadywaniu opieki domów, w wileskiéj opiece dworzańskiéj odbędzie się 23 sierpnia bieżącego roku licytacja z prawnym we 3 dni przetargiem—interesowani raczą zgłosić się do opieki na termin wskazany z dostatecznémi ewikcjami, gdzie zostaną okazane opisy inwentarzowe domów, które się oddają w arendę.

Członek opieki Wołodko
Sekretaż Czyż. 452—1

Ночью съ четверга на пятницу, т. е. съ 8 на 9 чиселъ сего августа, на Остробрамской улицѣ сбѣжала собачка (сучка) англійской породы Кингчарльсъ, черная съ малыми желтыми пятнами надъ глазами и на концѣ носа. Нашедшій собачку эту благоволитъ доставить въ домъ Вишневскаго на Виленской улицѣ на квартиру Болеславскаго, гдѣ и получитъ 5 руб. награжденія. 3—447



W nocy z Czwartku na Piątek to jest z 8 na 9-ty ter. sierpnia na ulicy Ostrobramskiéj uciekła Suczynka z gatunku Angielskich Kingczarlsów—czarna z małemi żółtemi plamkami nad oczyma i na końcu nosa. Znalazca raczy dostawić pieska tego do kwatery Bolesławskiego na Wileńskiéj ulicy w domu Wiszniewskiego— gdzie otrzyma 5 rs. nagrody.

Oddaje się w arędę półrocznie lub miesięcznie dom ś. p. Metropolity Żylińskiego na Antokolu. O warunkach dowiedzieć się na miejscu. D. 17 sierynia 1863 r. 1—449

Śledzie

Holenderskie świeże i Sér Szwajcarskie otrzymał handel H. Wenka. 1—448

Na Trockiéj ulicy w domie Maksa sprzedaje się FORTEPJAN nowy, mahoniowy u K. Sobolewskiéj. 2—441

Прибывшіе въ Вильно отъ 11 по 16 августа 1863 г.

ГОСТИННИЦА НИШКОВСКАГО. Гр. пом.: Кон. О'Ругъ и Зенонъ Гейшторъ, губ. секр. Шелкинъ, пом. Ю. Прушинской, надв. сов. Степ. Куклинской, учит. Бѣл. гимн. Смигельскій, жена маіора Бортке-вичовая, купеческій сынъ Вольфъ Брамсонъ, двор. Алекс. Орловской, кол. сов. Степ. Стунгуръ, дѣйст. ст. сов. Викт. Кохановскій, шт.-ротм. Рачковъ, пом. гр. Стеф. Высоцкая, дворян.: Карлъ Баумгертнеръ и Яковъ Гидеманъ, пом. Юл. фонъ-Севицкой, архит. Павелъ Соханьской, чинов. особ. пор. Полоньской, пом. Іосифъ фонъ-Кернъ, надзир. акц. сб. Янушкевичъ, служащій при жел. двор. Жанъ-Мари, жена маіора пом. Портенъ, лекарь Сальмановъ, чинов. особ. пор. Желябужскій, двор. Данил. Сипайло, пом. Ивашкевичевая, пом. Еустахи Гласко, кол. асс. Вл. Липинской, двор. Екатерина Беверъ, дѣвица Марія Эмери.

ГОСТИННИЦА ПОЗНАНСКАГО. Кол. секр. Березинъ, жена Трок. исправ. Терезія Яковлева, тит. сов. Ивановъ, докторъ Галлинъ, кол. рег. Георгій Виноградовъ, протоіерей Антонъ Знаменскій, прап. Антонъ Керсновскій, губ. секр. Симонъ Михнѣвъ, чинов. при жел. дор. Евгеній Михѣевъ, купцы: Жанъ де Бодоскье и Карлъ Базнеръ.

Przyjechali do Wilna od 11 do 16 sierpnia 1863 r.

HOTEL NISZKOWSKI. Hr. ob.: Konst. O'Rurk i Zenon Gejsztor, gub. sekr. Szelking, ob. Jul. Pruszyński, radca dw. Stefan Kukliński, nauczyc. Białost. gim. Szmigielski, żona majora, Bortkiewiczowa, syn kupiecki Wolf Bramson, dwor. Aleks. Orłowski, rad. kol. Stefan Sztungur, radca st. Wik. Kochanowski, szt.-rotm. Raczkow, ob. hr. Stefan Wysocka, szlachta: Karol Baumgertner i Jakób Hideman, ob. Siewicki, arhitekt Paweł Sochański, urz. do szczeg. poleceń Połoński, ob. Józef Kern, nadz. po akcyz. Januszkiewicz, przy kol. żel. Żan-Mari, żona majora ob. Porten, lekarz Salmanow, urz. do szczegól. poleceń Żelabużski, dworz. Dan. Sipajło, ob. Iwaszkiewiczowa, ob. Eust. Hłasko, ass. kol. Wł. Lipiński, szlach. Katarzyna Brewern, pana Marja Emmeri.

HOTEL POZNAŃSKI. Kol. sekr. Bierezin, żona Troc. spraw. Teressa Jakowlewa, radca hon. Iwanow, doktor Hallin, kol. reg. Jerzy Winogradow, ks. Antoni Znamienski, chor. Antoni Kiersnowski, gub. sekr. Symon Michniew, urzęd. przy kolei Eugenjusz Michniew, kupcy: Jan de Bodoskie i Karol Bazner.

Дозволено Ценсурою. 16 Августа 1863 г. Вильно.
Drukarni A. H. Kirkora.

ПРИБАВЛЕНІЕ
къ № 92 Виленскаго Вѣстника.

Вильно, 17 августа.

Корпуса Лѣсничихъ прапорщикъ Генрихъ *Маковецкій*, по произведенному надъ нимъ военному суду по полевому уголовному уложенію, оказался виновнымъ въ томъ, что присоединился къ шайкѣ мятежниковъ, дѣйствовалъ вмѣстѣ съ ними вооруженною рукою противъ войскъ и былъ взятъ въ плѣнъ въ сраженіи при разбитіи шайки. За эти преступленія онъ, по утвержденному приговору суда, подвергнутъ смертной казни разстрѣляніемъ 17 числа сего августа въ 11 часовъ дня въ г. Вильно на торговой площади.

DODATEK
Do N. 92 Kurjera Wileńskiego.

Wilno, 17 sierpnia.

Chorąży korpusu leśniczych Henryk Makowiecki, w skutek odbytego nad nim sądu wojennego według polowego kodeksu karnego, okazał się winnym przyłączenia się do bandy powstańców, działania łącznie z nimi zbrojną ręką przeciw wojskom i był wziętym w niewolę w potyczce przy rozbiciu bandy. Za te przestępstwa, na mocy utwierdzonego wyroku sądu, uległ karze śmierci przez rozstrzelanie 17-go bież. m. sierpnia o godzinie 11-éj rano w m. Wilnie na placu targowym.

Дозволено Ценсурою 17 августа 1863 г. Вильно.
Въ Типографіи А. К. Киркора.